

GREDI 9 SOMO LA KISWAHILI MUHULA WA 3

WIKI 1: SOMO LA 1

SHULE	GREDI	SOMO	TAREHE	MUDA	IDADI
	9	KISWAHILI			

Mada: KUSIKILIZA NA KUZUNGUMZA MAGONJWA TANAYOTOKANA NA MIENENDO YA MAISHA

Mada Ndogo: Ufahamu wa kusikiliza

Matokeo Maalumu Yanayotarajiwa:

- Kufikia mwisho wa somo mwanafunzi aweze:
- Kueleza habari katika matini ya kusikiliza
- Kukadiria maana ya msamiati mahususi na vifungu katika matini ya kusikiliza
- Kufurahia kusikiliza matini za kusikiliza ili kupata habari mahususi

Maswali Dadisi:

- Je, unazingatia nini ili kufanikisha ufahamu wa kusikiliza?

Nyenzo:

- Top Scholar Kiswahili Gredi ya 9, Ukurasa 129

Mpangilio wa Somo:

Utangulizi (Dakika 10):

- Kumbusha somo lililopita.
- Waongoze wanafunzi kusoma na kujadili maudhui husika kutoka kwa rasilimali za kujifunza, ukisisitiza kuelewa dhana kuu kama vile magonjwa yanayohusiana na mtindo wa maisha (mfano: kisukari, shinikizo la damu).

Utaratibu wa Somo:

Hatua ya 1: Uchambuzi wa Masuala ya Mienendo ya Maisha (Dakika 15)

- Wanafunzi wasikilizaji watasikiliza matini inayohusisha magonjwa yanayotokana na mienendo ya maisha.
- Wanafunzi wapate fursa ya kutafakari na kujadili mfano wa magonjwa hayo na jinsi yanavyohusiana na maisha ya kila siku.
- Wanafunzi wajaze fomu ya muhtasari baada ya kusikiliza.

Hatua ya 2: Kutambua na Kukadiria Msamiati (Dakika 10)

- Waongoze wanafunzi kubaini msamiati muhimu unategemea katika matini ya kusikiliza.
- Fanya mazoezi ya kujifunza maana ya kila neno, pamoja na matumizi yake katika muktadha wa kila siku.
- Wanafunzi wafanye kazi kwa vikundi vidogo ili kukadiria maana za msamiati husika.

Hatua ya 3: Kujadili Majibu (Dakika 15)

- Wanafunzi wanashiriki majadiliano kuhusu maswali ya kidahabu yanayohusiana na matini.
- Wanafunzi watapatana na kuunda majibu kwa maswali serikali, ikijumuisha kile walichojifunza kuhusu magonjwa.
- Kila kikundi kitaandika muhtasari wa majadiliano yao.

Hatua ya 4: Kuweka Mawazo Katika Muktadha (Dakika 10)

- Wanafunzi waandike insha fupi ya kuelezea maudhui waliojifunza na kuyahusisha na mienendo ya maisha ya sasa.
- Waongoze wanafunzi kufikiria jinsi wanaweza kuboresha afya zao kulingana na maarifa watakayopata.
- Wanafunzi wawaonyeshe namna wanavyoweza kubadilisha mienendo yao ili kuepuka magonjwa haya.

Hitimisho (Dakika 5):

- Eleza kwa muhtasari hoja kuu na malengo ya kujifunza yaliyofikiwa wakati wa somo.
- Fanya shughuli fupi ya ushirikiano ili kuimarisha mada kuu, kama vile kujadili hatua za kuweka mabadiliko kwenye mienendo yao.
- Waandae wanafunzi kwa kipindi kijacho kwa kutoa muhtasari wa mada zijazo au maswali ya kuzingatia.

Shughuli za Ziada:

1. Kujenga Kadi za Msamiati:

Wanafunzi wajifunze kuunda kadi za msamiati zinazohusiana na mienendo ya maisha, kisha kubadilishana na wenzao ili kuimarisha matumizi ya maneno.

2. Vikundi vya Utafiti:

Wanafunzi wakaandae ripoti fupi kuhusu magonjwa mbalimbali yanayotokana na mtindo wa maisha na kuwasilisha kwa darasa.

3. Kikundi cha Majadiliano ya Afya:

Wanafunzi wachague mada tofauti za afya na kufanya majadiliano ya pamoja kuhusu jinsi ya kuimarisha afya katika jamii yao.

Kujitathmini kwa Mwalimu:

WIKI 1: SOMO LA 2

SHULE	GREDI	SOMO	TAREHE	MUDA	IDADI
	9	KISWAHILI			

Mada: KUSOMA

Mada Ndogo: Kusoma kwa ufahamu

Matokeo Maalumu Yanayotarajiwa:

Kwa kumaliza somo hili, mwanafunzi atakuwa na uwezo wa:

- Kusoma kifungu kwa kuzingatia matamshi bora.
- Kusoma kifungu kwa kasi ifaayo.
- Kuchangamkia kusoma ufahamu.

Maswali Dadisi:

- Je, unazingatia nini unaposoma kifungu cha nathari?

Nyenzo:

- Top Scholar Kiswahili Gredi ya 9, Ukurasa 131

Mpangilio wa Somo:

Utangulizi (Dakika 10)

1. Kumbusha somo lililopita kwa kuwauliza wanafunzi maswali ili kuamsha ujuzi wao.
2. Waongoze wanafunzi kusoma na kujadili maudhui husika kutoka kwa rasilimali za kujifunza (Top Scholar).
3. Zingatia kuelewa dhana kuu ya kifungu.

Utaratibu Wa Somo

Hatua ya 1: Kusoma kwa Kifupi (Dakika 15)

- Wanafunzi wamesome kifungu kidogo kwa kimya.
- Watakumbushwa kuzingatia matamshi bora na ufasaha.
- Walimu watawasikiliza wanafunzi wanaposoma ili kutoa maoni.

Hatua ya 2: Kujadili Maudhui (Dakika 10)

- Wanafunzi watashiriki mawazo yao kuhusu kifungu walichosoma.
- Maswali kama "Nini kilikuwa kizuri katika kifungu hiki?" yatafanywa kusaidia kuelewa.
- Walimu wataelekeza kujadili dhana kuu na kuunganisha na maswali ya dadisi.

Hatua ya 3: Kusoma kwa Kasi (Dakika 10)

- Wanafunzi wataombwa wasome kifungu tena kwa kasi, wakizingatia ufasaha.
- Walimu watawasisitizia umuhimu wa kusoma kwa mtindo wenye kasi bila kupoteza ufahamu.

Hatua ya 4: Kuweka Kwenye Vitendo (Dakika 10)

- Kila mwanafunzi atachagua aya moja na kuandika muhtasari mfupi kuhusu kile walichoelewa.
- Wanafunzi wataweza kupata wenzao na kuwasilisha taarifa hizo ili kujifunza kutoka kwa wengine.

Hitimisho (Dakika 5)

- Eleza kwa muhtasari hoja kuu na malengo ya kujifunza yaliyofikiwa.
- Fanya shughuli fupi ya ushirikiano; wanafunzi wawili watazungumza kuhusu kile walichojifunza na kutoa maoni kwa kila mmoja.
- Waandae wanafunzi kwa kipindi kijacho kwa kutoa muhtasari wa mada zijazo au maswali ya kuzingatia, kama vile umuhimu wa kusoma kwa ufanisi.

Shughuli za Ziada:

1. Kikundi cha Kusoma: Wanafunzi wawe na vikundi vidogo vya kujadili na kusoma kwa pamoja, wakichagua vitabu vya nathari na kujadili maudhui na wahusika.
2. Jukumu la Uandishi: Wanafunzi waandike kifupisho cha kifungu walichosoma na kutunga maswali kuhusu maandiko yao kwa wenzao kujibu.
3. Kipindi cha Sanaa: Wanafunzi wawe na shughuli ya kuchora au kuandikia picha za wahusika au maudhui muhimu kutoka kwenye kifungu walichosoma, kisha wajulishe kwa darasa nzima.

Kujitathmini kwa Mwalimu:

WIK1 1: SOMO LA 3

SHULE	GREDI	SOMO	TAREHE	MUDA	IDADI
	9	KISWAHILI			

Mada: Kuandika

Mada Ndogo: Hotuba ya Kushawishi

Matokeo Maalumu Yanayotarajiwa:

Kufikia mwisho wa somo, mwanafunzi aweze:

- Kueleza maana ya hotuba ya kushawishi ili kuitofautisha na aina nyingine za hotuba.
- Kujadili vipengele vya kuzingatia katika uandishi wa hotuba ya kushawishi.
- Kuchangamkia kuandika ipasavyo hotuba ya kushawishi.

Maswali Dadisi:

- Unazingatia nini ili kufanya hotuba kuwa na ushawishi kwa wasomaji?

Nyenzo:

- Top scholar Kiswahili Gredi ya 9, Ukurasa 134

Mpangilio wa Somo:

Utangulizi (Dakika 5):

- Kumbusha somo lililopita kuhusu aina mbalimbali za hotuba na umuhimu wa ushawishi.
- Waongoze wanafunzi kusoma na kujadili maudhui husika kutoka kwa rasilimali za kujifunza (Ukurasa 134), wakisitiza kuelewa dhana kuu ya hotuba ya kushawishi.

Utaratibu wa Somo:

Hatua ya 1: Kueleza Maana ya Hotuba ya Kushawishi (Dakika 10)

- Eleza maana ya hotuba ya kushawishi. Tofautisha na hotuba nyingine kama vile hotuba za sherehe au taarifa.
- Sumuza mifano ya hotuba ya kushawishi (kama vile hotuba za kisiasa au za jamii).
- Wanafunzi wajadili katika makundi madogo kuhusu hotuba wanazojua za kushawishi.

Hatua ya 2: Vipengele vya Kuandika Hotuba ya Kushawishi (Dakika 10)

- Jadili vipengele muhimu vya kuzingatia katika kuandika hotuba ya kushawishi, kama vile:
- Kuweka lengo wazi
- Kutumia mifano na takwimu
- Njia za kuwasilisha hoja kwa njia ya kuvutia
- Linganisha na mbinu nyingine za mawasiliano.
- Wanafunzi wafanye orodha ya vipengele hivyo kwa kutumia karatasi au daftari.

Hatua ya 3: Kuandika Hotuba ya Kushawishi (Dakika 10)

- Wanafunzi wapewe muda wa kuandika hotuba fupi ya kushawishi kuhusu mada ya uchaguzi wa mazingira (k.m. ulinzi wa mazingira).
- Kila mwanafunzi aandike angalau aya mbili akitumia vipengele walivyovijadili.

Hatua ya 4: Kuweka Mbele na Kugonga Kichwa (Dakika 5)

- Wanafunzi wachague wawakilishi wawili au watatu wasome hotuba zao mbele ya darasa.
- Wajifunze kupitia mrejesho wa wenzao na waalimu.

Hitimisho (Dakika 5):

- Eleza kwa muhtasari hoja kuu kuhusu maana ya hotuba ya kushawishi na vipengele vya kuzingatia.
- Fanya shughuli fupi ya ushirikiano, ambapo wanafunzi watajadili kwa makundi madogo sababu zinazoweza kufanya hotuba yao kuwa na ushawishi.
- Wape wanafunzi muhtasari wa mada zijazo (k.m. waandishi wa hadithi) au maswali ya kuzingatia.

Shughuli za Ziada:

1. Kujadili Hotuba maarufu: Wanafunzi wawatafute hotuba maarufu zilizoshawishi mabadiliko katika jamii na wajifunze kutokana nazo.
2. Mafunzo ya Mwandiko: Wape wanafunzi fursa ya kuhudhuria semina fupi juu ya uandishi wa hotuba za kushawishi, ikiwa ni pamoja na matumizi ya mitandao ya kijamii.
3. Mchezo wa Kuandika: Wanafunzi waandike hotuba za kushawishi kwa kutumia mifano ya picha au video kwa msaada wa teknolojia.

Kujitathmini kwa Mwalimu:

WIK1 1: SOMO LA 4

SHULE	GREDI	SOMO	TAREHE	MUDA	IDADI
	9	KISWAHILI			

Mada: Sarufi

Mada Ndogo: Aina za Sentensi - Sentensi Tata

Matokeo Maalumu Yanayotarajiwa:

- Mwanafunzi aweze kueleza maana ya sentensi tata ili kuitofautisha na aina nyingine za sentensi.
- Mwanafunzi aweza kutambua sentensi tata katika matini.
- Mwanafunzi achangamkie kutambua sentensi tata katika matini.

Mpangilio wa Somo:

Utangulizi (Dakika 10)

- Kumbusha wanafunzi kuhusu somo lililopita.
- Waongoze wanafunzi kusoma na kujadili maudhui husika kutoka kwa rasilimali za kujifunza, ukisisitiza kuelewa dhana kuu ya sentensi tata. Tumia mifano rahisi ili kuwasaidia kuthibitisha mawazo yao.

Utaratibu Wa Somo

Hatua ya 1: Kueleza Sentensi Tata (Dakika 15)

- Eleza maana ya sentensi tata na tofauti zake na sentensi rahisi.
- Tumia mifano kutoka kwenye vitabu vya fasihi au sanaa ili kuonyesha sentensi tata.
- Wawe na majadiliano ya ufunguo kuhusu vigezo vinavyofanya sentensi kuwa tata, kama vile klauza mbili au zaidi zilizounganishwa kwa kutumia viunganishi.

Hatua ya 2: Kutambua Sentensi Tata (Dakika 15)

- Wape wanafunzi maandiko yenye mchanganyiko wa sentensi rahisi na tata.
- Waonyeshe jinsi ya kutafuta na kutambua sentensi tata.
- Fanya kazi ya pamoja ambapo wanafunzi wataandika sentensi zao tata na kuchambua vigezo vinavyoviunda.

Hatua ya 3: Uchambuzi wa Sentensi Tata (Dakika 10)

- Waandikie wanafunzi sentensi tata kwenye ubao na wawachambue.
- Wawasilishe maoni yao kuhusu kilichofanya sentensi hizo kuwa tata.
- Hakikisha wanaelewa matumizi ya viunganishi katika sentensi tata.

Hatua ya 4: Kufanya Mazoezi (Dakika 10)

- Wape wanafunzi matumizi ya vitendo kama vile kuandika taarifa fupi wakitumia sentensi tata.

- Fanya mazoezi ya kufafanua sentensi tata katika makundi madogo.
- Wawasilishe kazi zao na kuzungumza kuhusu mchakato wa ubunifu.

Hitimisho (Dakika 5)

- Eleza kwa muhtasari hoja kuu na malengo ya kujifunza yaliyofikiwa wakati wa somo.
- Fanya shughuli fupi ya ushirikiano ambapo wanafunzi watashiriki mawazo yao kuhusu sentensi tata.
- Waandae wanafunzi kwa kipindi kijacho kwa kutoa muhtasari wa mada zijazo au maswali ya kuzingatia.

Shughuli za Ziada:

1. Mchezo wa Kukamilisha Sentensi: Wanafunzi wapate sentensi takriban 10 za kiswahili (ama rahisi ama tata) na kuziandika kwenye karatasi. Wanafunzi washindane kukamilisha sentensi hizo kwa kutumia viunganishi sahihi.
2. Hadithi Fupi: Wanafunzi waandike hadithi fupi yabayo inajumuisha angalau sentensi tatu tata. Wanasomeshaji wakiwasilisha hadithi zao kwa wengine ili kujifunza zaidi.
3. Kuchambua Kazi za Sanaa: Tumia baadhi ya mashairi ya kiswahili au tamthilia na wale wanafunzi wachambue sentensi tata zilizopo kwenye kazi hizo.
4. Mswada wa Taarifa: Wanafunzi wanaweza kuandaa taarifa kuhusu mada ya sentensi tata, ikiajiri kazi za utafiti kuhusu uhakiki wa sentensi katika vitabu mashuhuri.

Kujitathmini kwa Mwalimu:

WIK1 2: SOMO LA 1

SHULE	GREDI	SOMO	TAREHE	MUDA	IDADI
	9	KISWAHILI			

Mada: Kusikiliza na Kuzungumza Magonjwa Yanayotokana na Mienendo ya Maisha

Mada Ndogo: Ufahamu wa Kusikiliza

Nyenzo: Top Scholar Kiswahili Gredi ya 9, Ukurasa 129

Matokeo Maalumu Yanayotarajiwa:

- Mwanafunzi aweze kueleza habari katika matini ya kusikiliza.
- Mwanafunzi aweze kukadiria maana ya msamiati mahususi na vifungu katika matini ya kusikiliza.
- Mwanafunzi akufurahia kusikiliza matini za kusikiliza ili kupata habari mahususi.

Maswali Dadisi:

- Je, unazingatia nini ili kufanikisha ufahamu wa kusikiliza?

Mpangilio wa Somo:

Utangulizi (Dakika 10)

- Kumbusha somo lililopita kwa kuangazia mada ya afya na miendombinu ya maisha.
- Waongoze wanafunzi kusoma na kujadili maudhui kutoka kwenye ukurasa 129 wa rasilimali ya kujifunzia, ukisisitiza kuelewa dhana kuu kama vile uhusiano kati ya mwenendo wa maisha na afya.

Utaratibu wa Somo

Hatua ya 1: Uelewa wa Msingi (Dakika 15)

- Wanafunzi wasikilizeni kifungu kutoka kwenye matini ya kusikiliza kuhusu magonjwa yaliyosababishwa na mifumo ya maisha.
- Tumieni maswali yafuatayo kwa majibu:
- Ni mambo gani yanaweza kuathiri afya zetu?
- Ni magonjwa gani yameelezewa katika matini?
- Kila mwanafunzi aeleze hoja yake kwa kutumia lugha ya Kiswahili.

Hatua ya 2: Uchambuzi wa Msamiati (Dakika 15)

- Chukua msamiati ambao umekumbukwa kutoka katika kisikiliza, na waeleze wanafunzi maana yake.
- Wanafunzi wafanye kazi ya kikundi kujadili msamiati na kutoa mifano ya matumizi katika sentensi.

Hatua ya 3: Mazoezi ya Kusikiliza (Dakika 15)

- Wanafunzi wasikilize tena matini, na wakichukua alama au maandiko muhimu ya kufahamisha maudhui na ujumbe.
- Baada ya kusikiliza, waulize maswali juu ya maudhui yaliyokisiwa, kama vile:
- Vipi mienendo ya maisha inavyoathiri afya?

Hatua ya 4: Kutunga Mifano (Dakika 15)

- Kila mwanafunzi atunge aya ya kueleza mifano ya magonjwa yanayotokana na mwenendo wa maisha, akitumia msamiati uliojifunza.
- Wanafunzi washirikiane na wenzao katika makundi na kushiriki mifano yao.

Hitimisho (Dakika 5)

- Eleza kwa muhtasari hoja kuu zinazohusiana na mienendo ya maisha na magonjwa.
- Fanya shughuli fupi ya ushirikiano, kama vile kujaza mashairi au hadithi kuhusu umuhimu wa afya bora na mwenendo mzuri wa maisha.
- Waandae wanafunzi kwa kipindi kijacho kwa kutoa muhtasari wa mada zijazo au maswali ya kuzingatia.

Shughuli za Ziada:

1. Kuzungumza Kwenye Kikundi: Wanafunzi waandike na kuwasilisha mada kuhusu jinsi ya kuweza kuboresha maisha ya kiafya.
2. Kuhamasisha Mwandiko: Wanafunzi waandike insha kuhusu “Jinsi ya Kuepuka Magonjwa kwa Mienendo Bora ya Maisha”.
3. Maonyesho ya Afya: Panga maonyesho madogo ya afya shuleni ambapo wanafunzi wataweza kujifunza na kuonyesha ni picha zipi zinazoakisi mienendo bora ya kiafya.

Kujitathmini kwa Mwalimu:

WIKI 2: SOMO LA 2

SHULE	GREDI	SOMO	TAREHE	MUDA	IDADI
	9	KISWAHILI			

Mada: KUSOMA

Mada Ndogo: Kusoma kwa ufahamu

Matokeo Maalumu Yanayotarajiwa:

Kufikia mwisho wa somo mwanafunzi aweze:

- kusoma kifungu kwa kuambatanisha ishara zifaazo
- kujenga mazoea ya kusoma vifungu kwa kuzingatia vipengele vya usomaji matini ufaao ili kufanikisha mawasiliano
- kuchangamkia kusoma ufahamu

Maswali Dadisi:

- Ishara zina umuhimu gani katika ufahamu?

Nyenzo:

- Top Scholar Kiswahili Gredi ya 9, Ukurasa 131

Mpangilio wa Somo:

Utangulizi (Dakika 10):

- Kumbusha somo lililopita.
- Waongoze wanafunzi kusoma na kujadili maudhui husika kutoka kwa rasilimali za kujifunza, ukisisitiza kuelewa dhana kuu.

Utaratibu Wa Somo

Hatua ya 1: Ufafanuzi wa Ishara (Dakika 15)

- Eleza umuhimu wa ishara katika kusoma, pekee na kwa kufanya majadiliano ya wazi na wanafunzi.
- Wanafunzi wasome kifungu kidogo chenye ishara na waeleze umuhimu wa ishara hizo katika muktadha wa kifungu.

Hatua ya 2: Kusoma Kifungu (Dakika 20)

- Wanafunzi wasome kifungu kilichochaguliwa kwa sauti, wakisisitiza maeneo ya ishara na vipengele vya usomaji.
- Wanafunzi wafanye mazoezi ya kuchora sigara za ishara zilizopotolewa wakati wa kusoma.

Hatua ya 3: Kuelewa Maudhui (Dakika 15)

- Faida zenii maswali yanayohusiana na kifungu ili kukatia ufahamu wa kina.
- Wanafunzi wakatengeneze muhtasari wa kifungu kwa kutumia ishara zilizozungumziwa, kuimarisha kuelewa kwao.

Hatua ya 4: Majadiliano na Uwezo wa Kutumia Ishara (Dakika 15)

- Wanafunzi washiriki katika majadiliano ya kikundi kuwasilisha mtazamo wao kuhusu umuhimu wa ishara katika mawasiliano ya kila siku.
- Andika mifano ya jinsi ishara zinaweza kuboresha ufahamu wa maandiko au mazungumzo.

Hitimisho (Dakika 5):

- Eleza kwa muhtasari hoja kuu na malengo ya kujifunza yaliyofikiwa wakati wa somo.
- Fanya shughuli fupi ya ushirikiano ili kuimarisha mada kuu (k.m. kupeana mifano ya ishara).
- Waandae wanafunzi kwa kipindi kijacho kwa kutoa muhtasari wa mada zijazo au maswali ya kuzingatia.

Shughuli za Ziada:

1. Uandishi wa Insha: Wanafunzi waandike insha fupi wakitumia ishara ambazo wanaweza kutunga wenyewe ili kueleza muktadha fulani.
2. Dramatization: Wanashiriki vipande vya mchezo vinavyohusisha matumizi ya ishara tofauti katika mawasiliano, kuonyesha athari zao katika ufahamu.
3. Fainali ya Kujua Ishara: Tunza mchezo wa kuhoji ambapo wanafunzi wanahitaji kutoa majibu sahihi kuhusu ishara na matumizi yake katika maudhui mbalimbali.

Kujitathmini kwa Mwalimu:

WIKI 2: SOMO LA 3

SHULE	GREDI	SOMO	TAREHE	MUDA	IDADI
	9	KISWAHILI			

Mada: KUANDIKA

Mada Ndogo: Hotuba ya Kushawishi

Masomo ya Maalumu:

Kwa kumaliza somo hili mwanafunzi atakuwa na uwezo wa:

- Kuandika hotuba ya kushawishi akitumia vipengele muhimu.
- Kujadili vidokezo vinavyoweza kutumiwa katika hotuba.
- Kuchangamkia kuandika ipasavyo hotuba ya kushawishi.

Maswali Dadisi:

- Hotuba ya kushawishi ina tofauti gani na hotuba nyingine?

Nyenzo:

- Top Scholar Kiswahili Gredi ya 9, Ukurasa 134

Mpangilio wa Somo

Utangulizi (Dakika 10)

- Kumbusha somo lililopita kuhusu aina tofauti za hotuba.
- Waongoze wanafunzi kusoma na kujadili maudhui husika kutoka kwa rasilimali za kujifunza, wakisisitiza kuelewa dhana kuu za hotuba ya kushawishi.

Utaratibu Wa Somo

Hatua ya 1: Maelezo ya Msingi (Dakika 15)

- Eleza vipengele muhimu vya hotuba ya kushawishi kama vile: utangulizi, maudhui, na hitimisho.
- Tumia mifano kutoka kwa rasilimali ili kuwakilisha mtindo na muundo wa hotuba ya kushawishi.

Hatua ya 2: Kujifunza kwa Kifaa (Dakika 15)

- Waandikishe wanafunzi katika makundi madogo ya kujadili vidokezo mbalimbali vinavyoweza kutumiwa katika hotuba ya kushawishi.
- Kila kundi libadilishe mawazo yake na mengine kuhusu jinsi ya kujenga hoja zinazoshawishi, na kuchambua wanachojifunza kulingana na rasilimali.

Hatua ya 3: Uandishi wa Hotuba (Dakika 20)

- Wanafunzi waandike hotuba ya kushawishi inayohusisha mada maalumu. Waruhusu kutumia vidokezo walivyovijadili katika hatua ya pili.
- Kila mwanafunzi atakamilisha hotuba hiyo na kutoa muhtasari wa mawazo yake.

Hatua ya 4: Uwasilishaji na Marekebisho (Dakika 20)

- Wanafunzi watatoa hotuba zao mbele ya darasa.
- Kuwa na muda wa kujadili na kutoa maoni kuhusu hotuba zilizowasilishwa. Hapa wanaweza kubaini nguvu na udhaifu wa hotuba hizo kwa kuzingatia vipengele walivyokuwa wakijadili.

Hitimisho (Dakika 5)

- Eleza kwa muhtasari hoja kuu na malengo ya kujifunza yaliyofikiwa wakati wa somo.
- Fanya shughuli fupi ya ushirkiano kama vile kuandika muhtasari wa hotuba ya kushawishi kwa kutumia vidokezo vilivyowasilishwa na wengine.
- Waandae wanafunzi kwa kipindi kijacho kwa kutoa muhtasari wa mada zijazo au maswali ya kuzingatia.

Shughuli za Ziada:

1. Kugundua Mifano ya Ushawishi: Waandikishe wanafunzi kuandika na kuwasilisha hotuba ya kushawishi au video kutoka kwa viongozi maarufu na kujadili mbinu walizotumia.
2. Kigogo wa Hotuba: Fungua mjadala kuhusu hotuba maarufu za kisiasa au za kijamii. Wanafunzi watoe maoni yao na wafanye utafiti juu ya ufanisi wa hotuba hizo katika kuhamasisha umma.
3. Mashindano ya Hotuba: Fanya mashindano ya kuandika na kuwasilisha hotuba za kushawishi juu ya mada tofauti kama vile mazingira, usawa wa kijinsia, au elimu. Hii itawapa wanafunzi fursa ya kushindana na kujifunza kutoka kwa wenzao.
4. Chumba cha Mawazo: Waandikishe wanafunzi katika makundi ya kujadili mambo muhimu ambayo yanaweza kuwasidia kuandika hotuba bora zaidi. Hapa wanaweza kufikiria mifano halisi ya matukio katika jamii yao.

Kujitathmini kwa Mwalimu:

WIK1 2: SOMO LA 4

SHULE	GREDI	SOMO	TAREHE	MUDA	IDADI
	9	KISWAHILI			

Mada: Sarufi

Mada Ndogo: Aina za Sentensi Tata

Matokeo Maalumu Yanayotarajiwa:

- Kufikia mwisho wa somo mwanafunzi aweze:
- Kuchambua maana mbalimbali ya sentensi tata
- Kutunga sentensi tata kwa kuzingatia masuala mtambuko mbalimbali
- Kuchangamkia kutambua sentensi tata katika matini

Maswali Dadisi:

- Taja magonjwa ambayo yamekuwa ni masuala mtambuko kwa jamii?

Nyenzo:

- Top Scholar Kiswahili Gredi ya 9, Ukurasa 137

Mpangilio wa Somo:

Utangulizi (dakika 10)

- Kumbusha somo lililopita kuhusu muundo wa sentensi.
- Waongoze wanafunzi kusoma na kujadili maudhui husika kutoka kwa rasilimali za kujifunza, ukisisitiza kuelewa dhana kuu kuhusu sentensi tata.

Utaratibu Wa Somo

Hatua ya 1: Elewa Sentensi Tata (dakika 15)

- Eleza dhana ya sentensi tata na umuhimu wake katika mawasiliano.
- Toa mifano ya sentensi tata katika muktadha wa masuala mtambuko, hususan magonjwa kama vile malaria na kisukari.
- Fanya mjadala mfupi ambapo wanafunzi wanatoa mifano ya sentensi tata kutoka kwenye matini zilizopita.

Hatua ya 2: Kuchambua Maana za Sentensi Tata (dakika 15)

- Piga darasa kwa makundi madogo na uwape kazi ya kuchambua sentensi tata tofauti.
- Kila kundi litawajibika kuwasilisha muktadha wa kila sentensi na maana zake tofauti.
- Wanafunzi wa wengine wajibu kutoa mawazo kuhusu maana hizo.

Hatua ya 3: Kutunga Sentensi Tata (dakika 15)

- Waelekeze wanafunzi kutunga sentensi tata zinazohusiana na masuala mtambuko kama magonjwa.
- Wanafunzi watatoa sentensi zao mbele ya darasa na wengine watachambua muundo na maana.

Hatua ya 4: Kutambua Sentensi Tata Katika Matini (dakika 15)

- Wape wanafunzi hati fupi yenye sentensi mbalimbali. Wawaonyeshe jinsi ya kutambua sentensi tata ndani ya matini hiyo.
- Wanafunzi watakamilisha kazi hii kama kundi na kisha kujadili matokeo.

Hitimisho (dakika 5)

- Eleza kwa muhtasari hoja kuu na malengo yaliyofikiwa wakati wa somo.
- Fanya shughuli fupi ya ushirikiano, kama vile kuunda sentensi tata kwa pamoja ili kuimarisha mada kuu.
- Waandae wanafunzi kwa kipindi kijacho kwa kutoa muhtasari wa mada zijazo au maswali ya kuzingatia, kama vile “Je, ni nafasi gani ya sentensi tata katika makala za afya katika jamii?”

Shughuli za Ziada:

1. Kujifunza kwa Njia ya Mchezo: Tengeneza mchezo wa "Jeopardy" kuhusu sentensi tata. Wanafunzi watapata maswali na dhihirisho kuhusu sentensi tata wakiwa katika makundi.
2. Kuandika Insha: Wanafunzi waandike insha fupi kuhusu jinsi magonjwa yanavyoathiri jamii, wakitumia sentensi tata.
3. Majadiliano ya Kundi: Wanafunzi washiriki katika majadiliano ya makundi kuhusu masuala mtambuko ya afya katika mazingira yao.
4. Kuchora Mchoro: Wanafunzi watengeneze ramani ya akilifani (concept map) inayoonyesha uhusiano kati ya magonjwa na sentensi tata wakitumia mifano.

Kujitathmini kwa Mwalimu:

WIKI 3: SOMO LA 1

SHULE	GREDI	SOMO	TAREHE	MUDA	IDADI
	9	KISWAHILI			

Mada: KUSILIZA NA KUZUNGUMZA MSHIKAMANO WA KIJAMII

Mada Ndogo: Mazungumzomawaidha

Matokeo Maalumu Yanayotarajiwa:

- Kufikia mwisho wa somo mwanafunzi aweze:
- Kueleza maana ya mawaidha ili kuipambanua.
- Kujadili ujumbe na sifa za mawaidha ya kifasihi.
- Kufurahia kushiriki katika uchanganuzi wa wahusika katika tungo za fasihi simulizi.

Maswali Dadisi:

- Mawaidha hushirikisha kina nani?

Nyenzo:

- Top scholar Kiswahili Gredi ya 9 Ukurasa 140

Mpangilio wa Somo:

Utangulizi (Dakika 10):

- Kumbusha somo lililopita kuhusu umuhimu wa mazungumzo katika jamii.
- Waongoze wanafunzi kusoma na kujadili maudhui husika kutoka kwa rasilimali za kujifunza, ukisisitiza kuelewa dhana kuu kama vile waandishi, wahusika, na ujumbe katika mawaidha.

Utaratibu Wa Somo:

Hatua ya 1: Kuelewa Maana ya Mawaidha (Dakika 15):

- Eleza kwa kina maana ya mawaidha na muktadha wa kijamii ambapo mawaidha hutolewa.
- Wanafunzi washiriki katika shughuli ya kujaza sentensi kuhusu mawaidha. Kila mwanafunzi atatoa mfano wa mawaidha aliyowahi kusikia na kuelezea maana yake.

Hatua ya 2: Kujadili Ujumbe wa Mawaidha (Dakika 15):

- Kunda mwanafunzi katika vikundi vidogo ili wajadiliane ujumbe wa mawaidha wanayoyajua.
- Kila kikundi kitekeleze majukumu ya kuchambua ujumbe wa mawaidha yaliyotolewa na kuwasilisha kwa darasa jumla ya ujumbe iliyogundulika.

Hatua ya 3: Sifa za Mawaidha ya Kifasihi (Dakika 15):

- Eleza sifa mbalimbali za mawaidha ya kifasihi kama vile mtindo, alama za utambulisho, na matumizi ya lugha ya tashtiti.

- Wanafunzi wafanye kazi ya kupanga sifa hizi kwa kutumia mifano ya mawaidha wanaojua.

Hatua ya 4: Uchanganuzi wa Wahusika (Dakika 15):

- Chora picha za wahusika wa mawaidha yaliyohadiliwa ili wanafunzi waweze kuona jinsi wahusika wanavyosawirishwa.
- Wanafunzi wajiadili na kufananisha sifa za wahusika waliopo katika mawaidha na hali halisi za maisha.

Hitimisho (Dakika 5):

- Eleza kwa muhtasari hoja kuu na malengo ya kujifunza yaliyofikiwa wakati wa somo.
- Fanya shughuli fupi ya ushirikiano; wanafunzi wafanye mzunguko wa kujadili mawaidha waliyoyachambua.
- Waandae wanafunzi kwa kipindi kijacho kwa kutoa muhtasari wa mada zijazo au maswali ya kuzingatia kuhusu matumizi ya mawaidha katika jamii.

Shughuli za Ziada:

1. Uandishi wa Mawaidha: Wanafunzi waandike mawaidha matano yaliyojikita katika mazingira yao. Kila mwanafunzi atashiriki moja ya mawaidha katika darasa na kueleza ujumbe wake.
2. Vikao vya Majuzi: Kuwa na vikao vya "dramatised conversation" ambapo wanafunzi watatoa mawaidha kwa kutumia wahusika tofauti, kukiwa na majadiliano kuhusiana na matukio katika jamii.
3. Tafiti za Nyanda za Mawaidha: Wanafunzi wafanye utafiti kuhusu mawaidha yanayotolewa na wasanii maarufu wa Kiswahili, vodeheshaji au waandishi na kuwasilisha insha fupi.

Kujitathmini kwa Mwalimu:

WIK1 3: SOMO LA 2

SHULE	GREDI	SOMO	TAREHE	MUDA	IDADI
	9	KISWAHILI			

Mada: KUSOMA

Mada Ndogo: Kusoma kwa kina - Ushairi Mbinu za lugha

Matokeo Maalumu Yanayotarajiwa:

- Kufikia mwisho wa somo mwanafunzi aweze:
- Kutambua mbinu za lugha katika fasihi
- Kuchanganua matumizi ya lugha katika mashairi
- Kuchangamkia matumizi ya lugha katika ushairi

Maswali Dadisi:

- Matumizi ya lugha katika shairi yana umuhimu gani kwa msomaji?

Nyenzo:

- Top Scholar Kiswahili Gredi ya 9, Ukurasa 145

Mpangilio wa Somo:

Utangulizi (Dakika 10):

- Kumbusha somo lililopita.
- Waongoze wanafunzi kusoma na kujadili maudhui husika kutoka kwa rasilimali za kujifunza, ukisisitiza kuelewa dhana kuu kama vile dhima ya ushairi na mbinu mbalimbali za lugha.

Utaratibu Wa Somo:

Hatua ya 1 (Dakika 15): Kutambua Mbinu za Lugha katika Ushairi

- Eleza maana ya mbinu za lugha kama vile picha, taswira, na aliteresimu.
- Mwakilishie wanafunzi shairi fupi na wawaonyeshe jinsi ya kutambua mbinu hizo.
- Wanafunzi watafanye kazi ya pamoja kutafuta mbinu hizo kwenye shairi walilosoma.

Hatua ya 2 (Dakika 15): Kuchanganua Matumizi ya Lugha katika Mashairi

- Wanafunzi watajifunza jinsi mbinu mbalimbali za lugha zinavyoweza kuathiri hisia za msomaji.
- Fanya mjadala wa kundi ambapo wanafunzi wanaweza kuchambua shairi fulani na kuelezea hisia wanazopata kutokana na matumizi ya lugha.
- Waelekeze wanafunzi kuandika muhtasari wa uchambuzi wao kwa kifupi.

Hatua ya 3 (Dakika 15): Kuchangamkia Matumizi ya Lugha katika Ushairi

- Mwalimu atawapa wanafunzi ushairi wa mtindo tofauti na kuwapa nafasi ya kuonyesha vuvi vyao kwa kuandika mashairi yao wenyewe kwa kutumia mbinu za lugha walizojifunza.
- Wawape nafasi wanafunzi kusoma mashairi yao mbele ya darasa na kupokea maoni kutoka kwa wenzao.

Hatua ya 4 (Dakika 10): Kujadili Umuhimu wa Matumizi ya Lugha

- Fanya mjadala wa pamoja kuhusu umuhimu wa matumizi ya lugha katika shairi.
- Waelekeze wanafunzi kuandika majibu yao kwa swali dadisi lililotolewa.
- Hamuone wanafunzi nawaeleza umuhimu walivyojifunza kutoka kwa mjadala wao.

Hitimisho (Dakika 5):

- Eleza kwa muhtasari hoja kuu na malengo ya kujifunza yaliyofikiwa wakati wa somo.
- Fanya shughuli fupi ya ushirikiano ambapo wanafunzi wataweza kugawana mawazo yao kuhusu mbinu za lugha walizokutana nazo.
- Waandae wanafunzi kwa kipindi kijacho kwa kutoa muhtasari wa mada zijazo au maswali ya kuzingatia.

Shughuli za Ziada:

1. Mashairi ya Kila Siku: Wanafunzi waandike mashairi madogo kila siku kwa kutumia mbinu mbalimbali za lugha, halafu waweze kuwasilisha darasani.
2. Uchambuzi wa Mwandishi: Fanya kazi ya kikundi ambapo kila mwanafunzi atachagua mwandishi maarufu wa ushairi na kuandika muhtasari wa mbinu anazotumia katika kazi zake.
3. Maswali ya Kichwa: Wanafunzi waandike maswali yanayohusiana na matumizi ya lugha katika mashairi ili kuboresha ufahamu wao. Mapendekezo haya yanaweza kujumuisha swali la jinsi mbinu zinavyoathiri hisia au ujumbe wa shairi.
4. Tafakari ya Mwandiko: Wanafunzi wafanye tafakari ya andiko la mwandishi akihusishia jinsi anavyoweza kutumia mbinu za lugha katika mazingira tofauti.

Kujitathmini kwa Mwalimu:

WIK1 3: SOMO LA 3

SHULE	GREDI	SOMO	TAREHE	MUDA	IDADI
	9	KISWAHILI			

Mada: KUANDIKA

Mada Ndogo: Insha za kubuni maelezo

Matokeo Maalumu Yanayotarajiwa:

- Kufikia mwisho wa somo mwanafunzi aweze:
- Kutambua mada ya kisa atakachosimulia katika insha ya kubuni.
- Kuandika insha ya maelezo kuhusu hali, akizingatia vipengele vyake.
- Kufurahia kutunga insha za maelezo kuhusu hali.

Maswali Dadisi:

- Unaweza kuandika insha ya maelezo yenye mada gani?

Nyenzo:

- Top scholar Kiswahili Gredi ya 9, Ukurasa 147

Mpangilio wa Somo:

Utangulizi

- Kumbusha somo lililopita kuhusu mbinu za kuandika.
- Waongoze wanafunzi kusoma na kujadili maudhui husika kutoka kwa rasilimali za kujifunza, ukisisitiza kuelewa dhana kuu kuhusu insha za maelezo.

Utaratibu wa Somo

Hatua ya 1: Kutambua Mada ya Kisa

- Wanafunzi wataeleza mifano ya mada tofauti za insha za maelezo.
- Fanya shughuli ya kikundi ambapo wanafunzi wataandika mada mbalimbali wanazozijua, kisha washiriki kwa pamoja.

Hatua ya 2: Kuandika Kichwa na Muhtasari

- Waelekeze wanafunzi jinsi ya kuandika kichwa na muhtasari wa insha yao.
- Wanafunzi wafanye kazi binafsi kuandika kichwa cha insha na muhtasari wa maudhui watakayozungumzia.

Hatua ya 3: Kuandika Insha ya Maelezo

- Waelekeze wanafunzi kufuata muundo wa insha (utangulizi, mwili, hitimisho) na kutumia vipengele vya maelezo kama vile taswira, hisia, na hali halisi.

- Wanafunzi waandike insha yao akiwa na muda wa kutosha na msaada wa mwalimu ikiwa ni lazima.

Hatua ya 4: Kutoa Maoni na Marekebisho

- Wanafunzi watafanya kazi kwa wenzake kusoma insha za kila mmoja na kutoa maoni juu ya matumizi ya lugha, muundo na maudhui.
- Wanafunzi watarekebisha insha zao kulingana na maoni waliyopata.

Hitimisho (dakika 5)

- Eleza kwa muhtasari hoja kuu na malengo ya kujifunza yaliyofikiwa wakati wa somo.
- Fanya shughuli fupi ya ushirikiano ili kuimarisha mada kuu, kama vile kuandaa muktadha wa insha zijazo.
- Waandae wanafunzi kwa kipindi kijacho kwa kutoa muhtasari wa mada zijazo au maswali ya kuzingatia.

Shughuli za Ziada:

1. Rasimu za Maelezo: Wanafunzi waandike rasimu ya insha tofauti na kuwapa wenzao ili wajaribu kuboresha mtindo wa kuandika.
2. Michezo ya Kuigiza: Wanafunzi wajaribu kuwasilisha maudhui ya insha zao kwa kutumia michezo ya kuigiza. Hii itawasaidia kuelewa zaidi na kuzingatia jinsi ya kuwasilisha maelezo.
3. Mashindano ya Kuandika: Fanya mashindano ya kuandika insha fupi kufuatana na mada zilizowekwa, huku wakijadili na kunawilisha mawazo yao na uandishi wao.

Kujitathmini kwa Mwalimu:

WIK1 3: SOMO LA 4

SHULE	GREDI	SOMO	TAREHE	MUDA	IDADI
	9	KISWAHILI			

Mada: Sarufi

Mada Ndogo: Ukanushaji Hali ya Masharti -nge, -ngali, -ki

Matokeo Maalumu Yanayotarajiwa:

- Kufikia mwisho wa somo mwanafunzi aweze:
- Kutambua ukanushaji wa hali ya masharti nge, ngali na ki katika matini.
- Kutumia hali ya ukanushaji wa hali ya masharti ya –nge, -ngali, na ki ipasavyo.
- Kuchangamkia matumizi sahihi ya ukanushaji wa hali ya masharti ya –nge, -ngali, na ki.

Maswali Dadisi:

- Ni nini kinachoonyesha kuwa sentensi iko katika haki ya masharti?

Nyenzo:

- Top Scholar Kiswahili Gredi ya 9, Ukurasa 149.

Mpangilio wa Somo:

Utangulizi (Dakika 10)

- Kumbusha somo lililopita kuhusu sarufi na ukanushaji.
- Waongoze wanafunzi kusoma na kujadili maudhui husika kutoka kwa rasilimali za kujifunza, wakisisitiza kuelewa dhana kuu ya ukanushaji wa hali ya masharti -nge, -ngali, na -ki.

Utaratibu Wa Somo

Hatua ya 1: Utambulisho wa Ukanushaji Hali ya Masharti (Dakika 15)

- Eleza maana ya ukanushaji wa hali ya masharti.
- Wape wanafunzi mifano ya sentensi zinazoonyesha ukanushaji wa –nge, -ngali, na -ki.
- Fanya shughuli ya pamoja ambapo wanafunzi wanatoa mifano ya sentensi zao wenyewe.

Hatua ya 2: Kutambua Ukanushaji Katika Matini (Dakika 20)

- Wape wanafunzi kipande cha andiko (matini) na waombwe kutafuta na kutambua mifano ya ukanushaji wa -nge, -ngali, na -ki.
- Fanya mjadala wa darasani juu ya jinsi ukanushaji huu unachangia maana ya sentensi.
- Wanafunzi wafanye kazi katika makundi ili kushiriki mifano waliyopata.

Hatua ya 3: Matumizi Sahihi ya Ukanushaji (Dakika 20)

- Waonyesha wanafunzi jinsi ya kutumia –nge, -ngali, na -ki katika sentensi.

- Wape wanafunzi kazi ya kujaza maswali yanayohusisha ukanushaji, kama vile "Write a sentence using "nge" to illustrate a conditional action."
- Fanya tathmini ya pamoja ili kuangalia majibu ya wanafunzi na kuweza kutoa mrejeo wa haraka.

Hatua ya 4: Kuweza Kuandika Sentensi (Dakika 15)

- Wape wanafunzi kazi ya kuandika sentensi mbili za kuonyesha ukanushaji wa hali ya masharti kwa kutumia -nge, -ngali, na -ki.
- Waombe waonyeshe sentensi zao kwa wenzao na kufanya mjadala kuhusu matumizi yao.
- Wanafunzi wafanye marekebisho ya sentensi zao kulingana na mrejeo kutoka kwa wenzao.

Hitimisho (Dakika 5)

- Eleza kwa muhtasari hoja kuu na malengo ya kujifunza yaliyofikiwa wakati wa somo.
- Fanya shughuli fupi ya ushirikiano, kama vile "Je, unaweza kueleza rafiki yako kuhusu ukanushaji wa hali ya masharti?" ili kuimarisha mada kuu.
- Waandae wanafunzi kwa kipindi kijacho kwa kutoa muhtasari wa mada zijazo au maswali ya kuzingatia.

Shughuli za Ziada:

- Mfano wa Kwanza: Waandae wanafunzi kuandika insha fupi ikielezea jinsi ukanushaji wa hali ya masharti -nge, -ngali, na -ki unavyoweza kutumika katika hali za kila siku.
- Mfano wa Pili: Fanya mchezo wa kuigiza ambapo wanafunzi wanatumia maneno ya ukanushaji wa hali ya masharti katika mazungumzo halisi.
- Mfano wa Tatu: Tengeneza kadi za maneno zenye ukanushaji na uambatane na kipengele cha ujanibishaji ili kusaidia wanafunzi katika kutambua hadhi tofauti za sentensi.

Kujitathmini kwa Mwalimu:

WIKI 4: SOMO LA 1

SHULE	GREDI	SOMO	TAREHE	MUDA	IDADI
	9	KISWAHILI			

Mada: KUSILIZA NA KUZUNGUMZA: MATUMIZI YA KODI

Mada Ndogo: Mazungumzomawaidha

Matokeo Maalumu Yanayotarajiwa:

- Mwanafunzi atakuwa na uwezo wa:
- Kutambua vipengele vya lugha vinavyotumika katika mawaidha.
- Kujadili umuhimu wa vipengele vya lugha vinavyotumika katika mawaidha.
- Kuelewa na kuonea fahari utoaji wa mawaidha katika maisha ya kila siku.

Maswali Dadisi:

- Unazingatia nini unapotoa mawaidha?

Nyenzo:

- Top scholar Kiswahili Gredi ya 9, Ukurasa 152.
- Kadi za maudhui (flashcards).
- Kanda za sauti za mawaidha (ikiwa zinapatikana).

Mpangilio wa Somo:

Utangulizi (dakika 10)

- Kumbusha somo lililopita.
- Waongoze wanafunzi kusoma na kujadili maudhui husika kutoka kwa rasilimali za kujifunza, ukisisitiza kuelewa dhana kuu.

Utaratibu Wa Somo:

Hatua ya 1: Kutambua Vipengele vya Lugha (dakika 20)

- Mwanafunzi aeleze ni vipengele vipi vya lugha vinavyotumika katika mawaidha kama vile:
- Maneno ya kujiamini (assertive language).
- Sifa za lugha kama vile matumizi ya tasnia na semi.
- Waongoze wanafunzi kutafakari na kutoa mifano.

Hatua ya 2: Kujadili umuhimu wa Vipengele vya Lugha katika Mawaidha (dakika 25)

- Kufanya kazi katika vikundi vidogo kujadili umuhimu wa vipengele hivyo.
- Kila kundi litaandika maoni yao na kushiriki katika darasa.

- Mwalimu anapaswa kuhamasisha majadiliano na kutoa mwongozo ambapo inahitajika.

Hatua ya 3: Utoaji wa Mawaidha (dakika 30)

- Wanafunzi wanaweka hadhara ya kutoa mawaidha yao, wakitumia vipengele walivyovijadili.
- Kila mwanafunzi awe na fursa ya kutoa mawaidha yake na kupokea mrejesho kutoka kwa wenzao na mwalimu.

Hatua ya 4: Kujiifunza Kijamii (dakika 20)

- Wanafunzi wanakabidhiana mawazo na kujadili maono ya wenzao kuhusu mawaidha.
- Kila mwanafunzi anahitaji kutoa mifano ya siku za nyuma walizokutana nazo au kutoa mawaidha katika maisha yao ya kila siku.

Hitimisho (dakika 5)

- Eleza kwa muhtasari hoja kuu na malengo ya kujifunza yaliyofikiwa wakati wa somo.
- Fanya shughuli fupi ya ushirikiano ili kuimarisha mada kuu.
- Waandae wanafunzi kwa kipindi kijacho kwa kutoa muhtasari wa mada zijazo au maswali ya kuzingatia.

Shughuli za Ziada:

1. Michezo ya Kuigiza (Role Play): Wanafunzi wanapaswa kuigiza ny Situations mbalimbali zikiwemo mawira na kujadili matokeo ya mawaidha.
2. Mada ya Insha: Wanafunzi waandike insha fupi kuhusu umuhimu wa mawaidha katika jamii.
3. Maoni ya Wanafunzi: Wanafunzi wachukue muktadha wa kutumia nadharia ya mawaidha kujadili kuhusu mada maalum kama vile hali ya hewa, afya, au elimu na kutoa mawaidha yanayohusiana na mada hizo.
4. Utafiti wa Mbali: Wanafunzi waanzishe utafiti kuhusu tabia bora za mawaidha katika tamaduni tofauti.

Kujitathmini kwa Mwalimu:

WIK1 4: SOMO LA 2

SHULE	GREDI	SOMO	TAREHE	MUDA	IDADI
	9	KISWAHILI			

Mada: KUSOMA

Mada Ndogo: Kusoma kwa ufahamu Kifungu cha mjadala

Matokeo Maalumu Yanayotarajiwa:

- Kufikia mwisho wa somo mwanafunzi aweze:
- Kudondoa habari mahususi katika kifungu cha mjadala.
- Kueleza maana ya msamiati na vifungu kama vilivyotumiwa katika kifungu cha mjadala.
- Kufurahia kusoma kwa ufahamu ili kukuza uelewa wa habari.

Maswali Dadisi:

- Ni mambo gani hujidhihirisha katika kifungu cha ufahamu?

Nyenzo:

- Top Scholar Kiswahili Gredi ya 9, Ukurasa 154

Mpangilio wa Somo:

Utangulizi (Dakika 10)

- Kumbusha somo lililopita kwa kukumbusha wanafunzi kuhusu umuhimu wa kusoma kwa ufahamu.
- Waongoze wanafunzi kusoma kifungu kilichopo ukurasa 154 na kujadili maudhui husika, ukisisitiza kuelewa dhana kuu.

Utaratibu Wa Somo

Hatua ya 1: Kuelewa Maudhui ya Kifungu (Dakika 15)

- Waonyeshe wanafunzi jinsi ya kusoma kwa makini.
- Waagize watafute na kudondoa habari mahususi kutoka kwa kifungu.
- Wanafunzi wataandika nukuu muhimu na mambo ya msingi yanayohusiana na mada.

Hatua ya 2: Kutafiti Msamiati na Vifungu (Dakika 15)

- Kila mwanafunzi achague maneno mawili au matatu ya msamiati aliouona katika kifungu.
- Wanafunzi wapate maana ya maneno hayo kupitia kamusi au majadiliano ya kikundi.
- Wajulishe kuhusu matumizi ya maneno hayo katika kifungu.

Hatua ya 3: Kujadili Hoja Kuu (Dakika 15)

- Kila mwanafunzi au kikundi kidogo kionyeshe hoja kuu za kifungu na kueleza jinsi zinavyojidhihirisha.
- Kuwa na mjadala wa wazi ambapo wanafunzi wanaweza kutoa maoni yao kuhusu kifungu hicho.

Hatua ya 4: Kutoa Mfano wa Maisha Halisi (Dakika 10)

- Waagize wanafunzi wafikirie mfano wa jambo ambalo linafanana na maudhui ya kifungu katika maisha yao ya kila siku.
- Wanafunzi watashiriki mifano hiyo na kundi zima, wakijadili umuhimu wa taarifa hizo katika muktadha wa jamii.

Hitimisho (Dakika 5)

- Eleza kwa muhtasari hoja kuu na malengo ya kujifunza yaliyofikiwa wakati wa somo.
- Fanya shughuli fupi ya ushirikiano: Kila mwanafunzi atachora picha au kuchora ramani ya wazo kuu walilojifunza.
- Waandae wanafunzi kwa kipindi kijacho kwa kutoa muhtasari wa mada zijazo au maswali ya kuzingatia.

Shughuli za Ziada:

1. Taska ya Msamiati: Wanafunzi waandike hadithi fupi wakitumia msamiati walioujifunza kutoka katika kifungu, kisha wasome hadithi hizo kwa wenzake.
2. Kikundi cha Kujadili: Wanafunzi wagawanywe katika vikundi vidogo na wawe na majadiliano kuhusu mawazo tofauti katika kifungu, kisha kila kikundi kiwasilishe matokeo yao darasani.
3. Mtihani wa Uelewa: Waandike mtihani wa uelewa rahisi kuhusu vifungu vilivyosomwa na kuwapa wanafunzi, kisha wapate mrejeo kutoka kwa mwalimu.

Kujitathmini kwa Mwalimu:

WIK1 4: SOMO LA 3

SHULE	GREDI	SOMO	TAREHE	MUDA	IDADI
	9	KISWAHILI			

Mada: KUANDIKA

Mada Ndogo: Insha za Kiuamilifushajara

Maswali Dadisi: Taja umuhimu wa shajara?

Matokeo Maalumu Yanayotarajiwa:

- Kufikia mwisho wa somo, mwanafunzi aweze:
- Kujadili umuhimu wa shajara
- Kueleza aina za shajara ili kuzibainisha
- Kuonea fahari matumizi ya shajara katika maisha ya kila siku

Nyenzo:

- Top Scholar Kiswahili Gredi ya 9, Ukurasa 157

Mpangilio wa Somo:

Utangulizi (Dakika 10)

- Kumbusha somo lililopita kuhusu uandishi wa insha na umuhimu wa kujieleza.
- Waongoze wanafunzi kusoma na kujadili maudhui husika kutoka kwa rasilimali za kujifunza, ukisisitiza kuelewa dhana kuu za insha za shajara.

Hatua ya 1: Kujadili Umuhimu wa Shajara (Dakika 15)

- Anza kwa kuuliza wanafunzi maswali kuhusu wanavyotumia shajara katika maisha yao ya kila siku.
- Eleza umuhimu wa shajara kwa kutoa mifano, kama vile:
- Kukumbuka matukio muhimu
- Kuandika mawazo na hisia
- Kuendeleza ujuzi wa kuandika.
- Bahatisha majibu ya wanafunzi na kuwapa fursa ya kujadili.

Hatua ya 2: Aina za Shajara (Dakika 15)

- Toa maelezo kuhusu aina tofauti za shajara:
- Shajara ya binafsi
- Shajara ya masomo
- Shajara ya kazi.
- Wanafunzi wafanye kazi kwenye makundi madogo ili kuandika mifano ya kila aina ya shajara.
- Wajulishe kuhifadhi wazo la kila namna kwa maudhui yao.

Hatua ya 3: Kuonea Fahari Matumizi ya Shajara (Dakika 10)

- Fanya mjadala kuhusu jinsi matumizi ya shajara yanavyoweza kuboresha maisha ya mwanafunzi.
- Wanafunzi wabadilishane mawazo juu ya uzoefu wao wa kutumia shajara na faida walizoziona.
- Kuwaweza kuandika maelezo mafupi kuhusu jinsi walivyotumia shajara katika kutatua changamoto fulani.

Hatua ya 4: Andiko la Kuanza (Dakika 10)

- Wanafunzi waandike insha fupi yenye kujadili umuhimu wa shajara katika maisha yao.
- Waelekeze kuzingatia maarifa yote yaliyojadiliwa.
- Wape muda wa kutosha kuandika insha zao, kuanzia na vifungu vya msingi mpaka mipango mizuri ya uandishi.

Hitimisho (Dakika 5)

- Eleza kwa muhtasari hoja kuu zilizozungumziwa: umuhimu wa shajara, aina zake, na matumizi yake.
- Fanya shughuli fupi ya ushirikiano: wanafunzi wabadilishane insha zao na kutoa maoni.
- Waandae wanafunzi kwa kipindi kijacho kwa kutoa muhtasari wa mada zijazo au maswali ya kuzingatia.

Shughuli za Ziada:

1. Kushiriki Tuzo: Wanafunzi waandike insha ya kumsifu mtu aliye na athari kubwa katika maisha yao na kutumia shajara kama chombo cha kufuata maendeleo yao.
2. Simulizi za Kila Siku: Waorodheshe mambo ya msingi waliyomkuta katika siku na wawasilishe kwa darasa kwa kutumia shajara kama mfano wa uandishi wa setiap.
3. Mkutano wa Wanafunzi: Fanya mkutano ambapo wanafunzi watasimulia majambo waliyokutana nayo kwa shajara, huku wakijadili athari hizo kwa jamii.

Kujitathmini kwa Mwalimu:

WIK1 4: SOMO LA 4

SHULE	GREDI	SOMO	TAREHE	MUDA	IDADI
	9	KISWAHILI			

Mada: Sarufi

Mada Ndogo: Udogo na ukubwa wa nomino

Matokeo Maalumu Yanayotarajiwa:

Mwanafunzi aweze:

- Kutambua hali ya udogo na ukubwa katika nomino.
- Kutumia nomino katika hali ya udogo na ukubwa ipasavyo katika matini.
- Kuchangamkia kutumia kwa ufasaha nomino katika hali ya udogo na ukubwa ili kufanikisha mawasiliano.

Maswali Dadisi:

- Ni maneno gani unayoyajua yaliyo katika hali ya ukubwa?

Nyenzo:

- Top Scholar Kiswahili Gredi ya 9, Ukurasa 158

Mpangilio wa Somo:

Utangulizi (Dakika 5)

- Kumbusha somo lililopita kuhusu sarufi na umuhimu wa nomino katika mawasiliano.
- Waongoze wanafunzi kusoma na kujadili maudhui kutoka kwa rasilimali ya kujifunza (Ukurasa 158), wakisisitiza kuelewa dhana kuu ya udogo na ukubwa katika nomino.

Utaratibu Wa Somo

Hatua ya 1 (Dakika 10): Kutambua Udogo na Ukubwa

- Eleza maana ya udogo na ukubwa wa nomino.
- Onyesha mifano ya nomino za udogo na ukubwa (mfano: nyumba - nyumba ndogo, mfalme - kifalme).
- Waulize wanafunzi kubaini na kuandika mifano ya nomino za udogo na ukubwa kutoka kwenye maandiko ya kawaida au wahusika mbalimbali (mfano: hadithi, mitindo, nk).

Hatua ya 2 (Dakika 10): Kutumia Nomino Katika Sentensi

- Fouanisha wanafunzi wafanye kazi katika vikundi ndogo, wakiunda sentensi zinazotumia nomino za udogo na ukubwa.
- Onyesha mfano wa jinsi ya kuunda sentensi mzuri na ufasaha (mfano: "Nyumba hii ni ndogo kuliko ile ya jirani yangu").

- Fanya mazungumzo ya kawaida ili kutoa fursa kwa wanafunzi kujadili na kubadilishana mawazo juu ya sentensi walizounda.

Hatua ya 3 (Dakika 10): Mazoezi katika Matini

- Wape wanafunzi kifungu chenye nomino nyingi, waombwe kubaini na kuchora mistari ya udogo na ukubwa.
- Waelekeze kutumia mifano yao katika kutunga hadithi fupi au maoni mtandaoni (blogu) wakitumia masuala yaliyoshughulikia udogo na ukubwa.

Hatua ya 4 (Dakika 5): Uwasilishaji na Majadiliano

- Wanafunzi wawasilishe na kujadili kazi zao za kisayansi mbele ya darasa.
- Fanya mmalizia kwamba wanafunzi wanapaswa kuelewa umuhimu wa matumizi sahihi ya udogo na ukubwa katika mawasiliano yao ya kila siku.

Hitimisho (Dakika 5)

- Eleza kwa muhtasari hoja kuu na malengo ya kujifunza yaliyofikiwa wakati wa somo.
- Fanya shughuli fupi ya ushirikiano kama vile "mizunguko ya maswali" ambapo wanafunzi wakiulizana maswali kuhusu udogo na ukubwa.
- Tolea muhtasari wa mada zijazo, kama vile masuala yaliyohusiana na sarufi nyingine ili kuandaa wanafunzi kwa kipindi kijacho.

Shughuli za Ziada:

1. Waombe wanafunzi kuandika insha fupi wakitumia muktadha wa udogo na ukubwa, wakielezea umuhimu wa sarufi katika uandishi wa vitabu vya watoto.
2. Fanya shughuli ya kikundi ambapo wanafunzi wanaweza kuchora picha za vitu katika hali ya udogo na ukubwa, kisha kuziweka pamoja na kuwa na mazungumzo juu ya zenyeo.
3. Kuandaa mchezo wa nadhani ambapo mtu anasema nomino na wengine wanapaswa kusema ikiwa ni kubwa au ndogo.

Kujitathmini kwa Mwalimu:

WIKI 5: SOMO LA 1

SHULE	GREDI	SOMO	TAREHE	MUDA	IDADI
	9	KISWAHILI			

Mada: KUSILIZA NA KUZUNGUMZA MATUMIZI YA KODI

Mada Ndogo: Mazungumzo Mawaidha

Malengo Maalumu Yanayotarajiwa:

- Kufikia mwisho wa somo mwanafunzi aweze:
- Kujadili ishara zifaazo katika kutoa mawaidha.
- Kutoa mawaidha kwa kuzingatia vipengele mbalimbali vya lugha ya mawaidha.
- Kuonea fahari utoaji wa mawaidha katika maisha ya kila siku.

Maswali Dadisi:

- Taja vipengele vya lugha ya mawaidha?

Nyenzo:

- Top Scholar Kiswahili Gredi ya 9, Ukurasa 152.

Mpangilio wa Somo:

Utangulizi (Dakika 10)

1. Kumbusha wanafunzi kuhusu somo lililopita.
2. Waongoze wanafunzi kusoma na kujadili maudhui husika kutoka kwa rasilimali za kujifunza, ukisisitiza kuelewa dhana kuu.
3. Eleza umuhimu wa mawaidha katika maisha ya kila siku.

Utaratibu Wa Somo

Hatua ya 1: Kuelewa Ishara Zifaazo katika Mawaidha (Dakika 15)

- Maelezo: Eleza ishara mbalimbali zinazohusiana na kutoa mawaidha, kama vile sauti, mwili, na uwepo wa makini kwa wasikilizaji.
- Shughuli: Tunga orodha ya ishara zinazotumiwa na wanafunzi katika kutoa mawaidha. Gawanyeni wanafunzi katika makundi na wawajulishe waongeele ishara hizo.

Hatua ya 2: Vipengele vya Lugha katika Mawaidha (Dakika 15)

- Maelezo: Eleza vipengele vya lugha vinavyopaswa kuzingatiwa wakati wa kutoa mawaidha, kama vile muundo wa sentensi, maneno ya hisia, na matumizi sahihi ya lugha.

- Shughuli: Viunganisha wanafunzi na kuandika mawaidha mafupi wakitumia vipengele walivyovijadili.

Hatua ya 3: Kutunga Mawaidha (Dakika 15)

- Maelezo: Waonyeshe wanafunzi jinsi ya kutunga mawaidha yanayotumia vipengele walivyovijadili.
- Shughuli: Kila mwanafunzi atatoa mawaidha mbele ya darasa. Wanafunzi wengine watatoa mrejesho juu ya matumizi yao ya lugha na ishara walizotumia.

Hatua ya 4: Kutoa Mawaidha ya Kazi na Maisha (Dakika 10)

- Maelezo: Eleza umuhimu wa kutoa mawaidha katika mazingira rasmi na yasiyo rasmi.
- Shughuli: Waandike mawaidha ambayo yanahusiana na mada maarufu, kama vile kuteleza darasani, kukutana kwa jamii au kutunga hotuba fupi.

Hitimisho (Dakika 5)

- Eleza kwa muhtasari hoja kuu na malengo ya kujifunza yaliyofikiwa wakati wa somo.
- Fanya shughuli fupi ya ushirikiano iliyowashirikisha wanafunzi, kama vile kuwa na mjadala wa wazi juu ya mawaidha na manufaa yake.
- Waandae wanafunzi kwa kipindi kijacho kwa kutoa muhtasari wa mada zijazo au maswali ya kuzingatia.

Shughuli za Ziada:

1. Mazungumzo ya Kundi: Wanafunzi wawe katika vikundi vidogo na wahakikishe wanafanya mazungumzo kuhusu mada za kijamii. Kila kundi litaandika mawaidha na kisha kuwasilisha kwa darasa.
2. Kujenga Wasifu wa Mwandishi: Wanafunzi wanashauriwa kutunga wasifu wa mwandishi maarufu wa Kiswahili na kutoa mawaidha juu ya umuhimu wa kazi zao katika jamii.
3. Simulizi ya Hadithi: Wanafunzi waandike na kutunga hadithi fupi wakitunga mawaidha juu ya matukio yaliyojiri katika jamii zao.

Kujitathmini kwa Mwalimu:

WIKI 5: SOMO LA 2

SHULE	GREDI	SOMO	TAREHE	MUDA	IDADI
	9	KISWAHILI			

Mada: KUSOMA

Mada Ndogo: Kusoma kwa ufahamu - Kifungu cha mjadala

Matokeo Maalumu Yanayotarajiwa

Katika mwisho wa somo, mwanafunzi aweze:

- Kuchanganua mitazamo katika kifungu cha mjadala.
- Kujadili na wenzake maana ya msamiati na vifungu vilivyotumiwa katika kifungu cha mjadala.
- Kufurahia kusoma kwa ufahamu ili kukuza uelewa wa habari.

Maswali Dadisi

- Tunawaza tumia nini ili tupate maana ya msamiati au maneno?

Nyenzo

- Top Scholar Kiswahili Gredi ya 9, Ukurasa 154

Mpangilio wa Somo

Utangulizi (Dakika 10)

- Kumbusha somo lililopita kwa kuwasilisha maswali ya wazi kuhusu mada iliyopita.
- Waongoze wanafunzi kusoma kifungu kilichochaguliwa na kujadili maudhui katika kifungu hicho, ukisisitiza kuelewa dhana kuu.

Utaratibu Wa Somo

Hatua ya 1: Kuelewa Kifungu (Dakika 15)

- Soma kifungu cha mjadala kwa pamoja kama darasa.
- Wanafunzi wafanye kazi katika makundi madogo kuchanganua na kutoa mawazo ya awali kuhusu mitazamo tofauti iliyoelezwa katika kifungu hicho.
- Wajulishe jinsi ya kutafuta maana ya maneno magumu kwa kutumia muktadha wa sentensi.

Hatua ya 2: Kuchambua Msamiati (Dakika 15)

- Wanafunzi wafanye orodha ya maneno magumu katika kifungu.
- Katika makundi, kujadili maana na matumizi ya maneno hayo katika muktadha.
- Wanafunzi waende kufanya tafiti fupi mtandaoni au kwenye vitabu vya kamusi ili kupata maana sahihi.

Hatua ya 3: Kujadili Maudhui na Mitazamo (Dakika 15)

- Fanya mijadala katika makundi kuhusu mitazamo tofauti zilizojitokeza katika kifungu.
- Kila kundi lipate nafasi ya kuwasilisha mawazo yao na kutilia mkazo mitazamo tofauti.
- Waongoze wanafunzi kuweka hoja zao katika muktadha wa mazingira ya jamii ya sasa.

Hatua ya 4: Kurejea Kwenye Maudhui (Dakika 10)

- Fanya muhtasari wa maudhui yaliyojadiliwa na ueleze jinsi yanavyohusiana na maisha ya kila siku.
- Waombe wanafunzi kutoa tafakari binafsi kuhusu jinsi wanaweza kutumia habari walizojifunza katika maisha yao.

Hitimisho (Dakika 5)

- Eleza kwa muhtasari hoja kuu na malengo ya kujifunza yaliyofikiwa wakati wa somo.
- Fanya shughuli fupi ya ushirikiano: makundi wajadili jinsi wanaweza kutumia mbinu walizojifunza wakati wa kusoma.
- Waandae wanafunzi kwa kipindi kijacho kwa kutoa muhtasari wa mada zijazo au maswali ya kuzingatia.

Shughuli za Ziada

1. Kuandika Insha Fupi: Wanafunzi waandike insha fupi juu ya mada iliyozungumziwa, wakitumia msamiati walioupata mpana.
2. Kujifunza kwa Mbinu za Muktadha: Wanafunzi waje na mifano halisi ya maneno magumu wanayokutana nayo katika maisha yao ya kila siku na kujadili jinsi ya kuyatafsiri.
3. Kujenga Kamusi ya Kiswahili: Kila mwanafunzi aunde kamusi madogo ya maneno magumu wakitumia mifano kutoka kwenye kifungu walichosoma.
4. Michezo ya Kuigiza: Wanafunzi waandike na kuigiza dondoo fupi zinazohusiana na mitazamo ya kifungu cha mjadala.

Kujitathmini kwa Mwalimu

WIK1 5: SOMO LA 3

SHULE	GREDI	SOMO	TAREHE	MUDA	IDADI
	9	KISWAHILI			

Mada: KUANDIKA

Mada Ndogo: Insha za Kiuamilifushajara

Matokeo Maalumu Yanayotarajiwa:

- Kufikia mwisho wa somo mwanafunzi aweze:
- Kuandika aina za shajara akizingatia vipengele vyake.
- Kuwasomea wenzake shajara aliyoandika ili waitolee maoni.
- Kuonea fahari matumizi ya shajara katika maisha ya kila siku.

Maswali Dadisi:

- Unazingatia nini unapoandika shajara?

Nyanzi:

- Top Scholar Kiswahili Gredi ya 9, Ukurasa 157

Mpangilio wa Somo:

Utangulizi (Dakika 10)

- Kumbusha somo lililopita kwa njia ya maswali ya moja kwa moja.
- Waongoze wanafunzi kusoma na kujadili maudhui husika kutoka kwa rasilimali za kujifunza, ukisisitiza kuelewa dhana kuu.
- Mfano wa maswali ya kujadili: "Ni kwa namna gani shajara yetu inaweza kuwa muhimu kwa maisha yetu ya kila siku?"

Utaratibu Wa Somo (Dakika 30)

Hatua ya 1: Kuelewa Aina za Shajara (Dakika 10)

- Eleza aina tofauti za shajara (k.m., shajara ya kibinafsi, shajara ya sayansi, shajara ya masomo).
- Wanafunzi wahusishe aina za shajara na vipengele vyake (mfano: lugha inayoeleweka, mpangilio mzuri wa mawazo, n.k.).
- Fanya mjadala wa kikundi ili wanafunzi washiriki mawazo yao kuhusu aina za shajara wanazofahamu.

Hatua ya 2: Kuandika Shajara (Dakika 10)

- Waongoze wanafunzi katika mchakato wa kuandika shajara.
- Wape somo fupi juu ya jinsi ya kuandika shajara nzuri na ya kuvutia.
- Wanafunzi waanze kuandika shajara yao wakizingatia vipengele vilivyozungumziwa.

Hatua ya 3: Kuwasomea Wenzake (Dakika 5)

- Wanafunzi wawili wawili wabadilishane shajara zao.
- Mmoja awasomee mwenziwe shajara aliyoandika huku mwenzake akichukua maoni.

Hatua ya 4: Kujadili Maoni (Dakika 5)

- Wanafunzi warudishe shajara kwa maandishi wao na kuwasilisha maoni yao.
- Fanya majadiliano ya pamoja kuhusu maoni yaliyotolewa na jinsi yanavyoweza kuboresha shajara za wanafunzi.

Hitimisho (Dakika 5)

- Eleza kwa muhtasari hoja kuu na malengo ya kujifunza yaliyofikiwa wakati wa somo.
- Fanya shughuli fupi ya ushirikiano ili kuimarisha mada kuu, kama vile kutoa mfano wa shajara na kuomba wanafunzi ungefanya vipi ili kuboresha.
- Waandae wanafunzi kwa kipindi kijacho kwa kutoa muhtasari wa mada zijazo au maswali ya kuzingatia.

Shughuli za Ziada:

1. Mwandiko wa Kundi: Wanafunzi waandike shajara ya pamoja kuonyesha maono yao juu ya kile walichojifunza. Hii itawasaidia kuimarisha ujuzi wao wa kushirikiana.
2. Maonyesho ya Shajara: Katika kipindi kijacho, wanafunzi waonyeshe shajara zao mbele ya darasa. Hii itawapa fursa za kufanya mawasiliano ya hadhara na kujiamini.
3. Kujifunza Miongoni mwa Wanafunzi: Wanafunzi wachangie shajara zao kwenye mtandao wa darasa (kama karatasi za kielektroniki) ili waneemeke zaidi kwa kusoma kwa wengine.
4. Vikundi vya Majadiliano: Wanafunzi waungane katika vikundi vidogo kujadili changamoto ambazo walikabiliana nazo wakati wa kuandika shajara zao na jinsi walizitatua.

Kujitathmini kwa Mwalimu:

WIKI 5: SOMO LA 4

SHULE	GREDI	SOMO	TAREHE	MUDA	IDADI
	9	KISWAHILI			

Mada: SARUFI

Mada Ndogo: Udogo na ukubwa wa nomino

Matokeo Maalumu Yanayotarajiwa:

Mwisho wa somo, mwanafunzi aweze:

- Kuandika majina ya vifaa vya darasani katika udogo na ukubwa
- Kujaza nafasi katika sentensi kwa kutumia nomino katika hali ya udogo au ukubwa
- Kuchangamkia kutumia kwa ufasaha nomino katika hali ya udogo na ukubwa ili kufanikisha mawasiliano

Maswali Dadisi:

- Andika ukubwa wa maneno haya? Kalamukitabu

Nyenzo:

- Top Scholar Kiswahili Gredi ya 9 (Ukurasa 158)

Mpangilio wa Somo:

Utangulizi (Dakika 10)

- Kumbusha somo lililopita kuhusu sarufi na hasa umuhimu wa nomino.
- Waongoze wanafunzi kusoma na kujadili maudhui husika kutoka kwa rasilimali za kujifunza, ukisisitiza kuelewa dhana kuu ya udogo na ukubwa.

Utaratibu wa Somo

Hatua ya 1: Utangulizi wa Udogo na Ukubwa (Dakika 15)

- Eleza dhana za udogo na ukubwa wa nomino.
- Tumia mifano kutoka kwenye kitabu ili kuonyesha tofauti kati ya nomino kubwa na ndogo.
- Wanafunzi wanapewa tugaswira na waandike mifano ya nomino mbalimbali katika udogo na ukubwa.

Hatua ya 2: Majina ya Vifaa vya Darasani (Dakika 15)

- Waelekeze wanafunzi kutafuta majina ya vifaa vya darasani na kuyaandika.
- Wanafunzi wahakikishe wanatumia daraja kubwa na ndogo.
- Wanafunzi wanapa dakika 5 kushirikiana na wenzao ili kubadilishana mawazo kuhusu majina waliyoyaandika.

Hatua ya 3: Kujaza Nafasi katika Sentensi (Dakika 15)

- Wanafunzi wanapewa sentensi zenye nafasi wazi na waombwe kuzijaza kwa kutumia nomino katika udogo au ukubwa.
- Waombwe washirikiane ili kuangalia uhalali wa majibu yao na kuomba msaada pale wanapokutana na shida.

Hatua ya 4: Mazoezi ya Muda wa Mawasiliano (Dakika 15)

- Fanya mazoezi ya kuzungumza ambapo wanafunzi watatumia nomino walizojifunza katika hali ya udogo na ukubwa.
- Wanafunzi wajitume mbele na kuandika sentensi za kuzikumbusha wenzao kuhusu matumizi sahihi ya nomino katika uzungumzaji.

Hitimisho (Dakika 5)

- Eleza kwa muhtasari hoja kuu na malengo ya kujifunza yaliyofikiwa wakati wa somo.
- Fanya shughuli fupi ya ushirikiano ili kuimarisha mada kuu: wanafunzi waweze kubadilishana sentensi mbalimbali.
- Waandae wanafunzi kwa kipindi kijacho kwa kutoa muhtasari wa mada zijazo au maswali ya kuzingatia.

Shughuli za Ziada:

1. Mchezo wa Neno: Wawe na mchezo wa neno ambapo wanafunzi wanapaswa kutoa mifano ya nomino katika hali ya udogo na ukubwa ndani ya kikundi.
2. Kuandika Hadithi Fupi: Waweke wanafunzi katika makundi madogo na wawaandike hadithi fupi wakitumia nomino katika hali ya udogo na ukubwa.
3. Uchambuzi wa Mashairi: Wanafunzi wachunguze mashairi yanayotumia nomino katika hali tofauti na wajaribu kubaini tofauti zilizo katika matumizi.
4. Kuunda Ramani ya Mawazo: Wanafunzi wahamasishwe kuunda ramani ya mawazo kuhusu matumizi ya nomino kuanzia udogo hadi ukubwa na kuwasilisha kwa darasa.

Kujitathmini kwa Mwalimu:

WIKI 6: SOMO LA 1

SHULE	GREDI	SOMO	TAREHE	MUDA	IDADI
	9	KISWAHILI			

Mada: KUSIKILIZA NA KUZUNGUMZA MAADILI YA KITAIFA

Mada Ndogo: Kusikiliza kwa Kutathmini

Matokeo Maalumu Yanayotarajiwa:

Kufikia mwisho wa somo, mwanafunzi aweze:

- Kueleza maana ya kusikiliza kwa kutathmini.
- Kujadili vipengele vya kuzingatia katika kutathmini mazungumzo.
- Kuchangamkia kutathmini mazungumzo ili kuimarisha mawasiliano.

Maswali Dadisi:

- Kusikiliza kwa kutathmini mazungumzo kuna umuhimu gani?

Nyenzo:

- Top Scholar Kiswahili Gredi ya 9, Ukurasa 162

Mpangilio wa Somo:

Utangulizi (Dakika 10)

- Kumbusha somo lililopita kwa kuuliza maswali kuhusu maadili ya kitaifa na umuhimu wa mazungumzo.
- Simulia kifupi kuhusu kusikiliza kwa kutathmini na waongoze wanafunzi kusoma na kujadili maudhui husika kutoka kwa rasilimali za kujifunza, ukisisitiza kuelewa dhana kuu.

Utaratibu Wa Somo:

Hatua ya 1: Kuelewa Maana ya Kusikiliza kwa Kutathmini (Dakika 15)

- Eleza maana ya kusikiliza kwa kutathmini.
- Tumia mifano ya mazungumzo tofauti ili kuonyesha jinsi ya kutathmini yaliyomo.
- Fanya majadiliano madogo katika makundi kuhusu uzoefu wa wanafunzi katika kutathmini mazungumzo.

Hatua ya 2: Vipengele vya Kuzingatia katika Kutathmini Mazungumzo (Dakika 15)

- Jadili vipengele mbalimbali kama vile ufanisi, uwazi, na matumizi ya lugha.
- Gawanya wanafunzi katika makundi madogo na wape majukumu ya kutathmini mazungumzo tofauti kwa kuzingatia vipengele walivyohitaji kujadili.
- Wanafunzi wape nafasi ya kutoa mrejesho kwa wenzao kuhusu tathmini zao.

Hatua ya 3: Kutumia Ujuzi wa Kusikiliza kwa Kutathmini (Dakika 15)

- Wanafunzi wasikilize mfano wa mazungumzo (kwa njia ya video au sauti).
- Waandae wanafunzi kuandika maelezo yao ya kutathmini buu sauti walizoziangalia.
- Wanafunzi wafanye ajenda ya majadiliano kama kikundi kuhusu maamuzi waliyofanya kwa tathmini ya mazungumzo.

Hatua ya 4: Mifano ya Kutathmini Mazungumzo (Dakika 15)

- Watumie mifano halisi ya mazungumzo kutoka kwa rasilimali mbalimbali.
- Wanafunzi watatengeneze mazungumzo yao wenyewe, wakitumia dhana walizojifunza.
- Wanafunzi wape nafasi ya kuwasilisha mazungumzo hayo mbele ya darasa na kutathmini kwa wote.

Hitimisho (Dakika 5)

- Eleza kwa muhtasari hoja kuu na malengo ya kujifunza yaliyofikiwa wakati wa somo.
- Fanya shughuli fupi ya ushirikiano ili kuimarisha mada kuu, kama vile kuandika orodha ya mikakati ya kuvutia katika kusikiliza.
- Waandae wanafunzi kwa kipindi kijacho kwa kutoa muhtasari wa mada zijazo au maswali ya kuzingatia.

Shughuli za Ziada:

1. Majadiliano ya Jumuishi: Waandae wanafunzi kufanyika kwa majadiliano ya jumuishi kuhusu umuhimu wa kuwasiliana vizuri katika mazingira tofauti, kama vile shule, nyumbani na kwenye jamii.
2. Kujenga Kesi: Wanafunzi waweze kutengeneza kesi ya maandiko kuhusu umuhimu wa kusikiliza kwa kutathmini na jinsi inavyoweza kuboresha mawasiliano ya kila siku.
3. Kuhamasisha Shindano la Mtindo wa Mazungumzo: Kuunda shindano la mazungumzo ambapo wanafunzi wataweza kutathmini tarzama za mazungumzo ya aina tofauti, kama vile mahusiano, biashara, n.k.
4. Kujifunza Kutumia Teknolojia: Kutumia programu au zana za kwa mtandaoni ili kusaidia wanafunzi kujifunza jinsi ya kutathmini mazungumzo kwa kutumia njia mbalimbali za teknolojia.

Kujitathmini kwa Mwalimu:

WIK1 6: SOMO LA 2

SHULE	GREDI	SOMO	TAREHE	MUDA	IDADI
	9	KISWAHILI			

Mada: Kusoma

Mada Ndogo: Ufupisho

Matokeo Maalumu Yanayotarajiwa:

- Kufikia mwisho wa somo mwanafunzi aweze:

1. Kujadili vipengele vya kuzingatia katika ufupisho wa habari katika matini.
2. Kuandika ufupisho wa habari kwa kuzingatia vipengele vifaavyo.
3. Kufurahia kufupisha habari kwa usahihi katika miktadha mbalimbali.

Maswali Dadisi:

- Unazingatia nini ili kuandika ufupisho ufaao?

Nyenzo:

- Top Scholar Kiswahili Gredi ya 9, Ukurasa 165.

Mpangilio wa Somo:

Utangulizi (Dakika 10)

- Kumbusha somo lililopita kuhusu umuhimu wa kuelewa maudhui ya matini.
- Waongoze wanafunzi kusoma na kujadili maudhui husika kutoka kwa rasilimali za kujifunza, ukisisitiza kuelewa dhana kuu.

Utaratibu Wa Somo:

Hatua ya 1: Elewa Dhana Ya Ufupisho (Dakika 15)

- Eleza dhana ya ufupisho na umuhimu wake katika maisha ya kila siku.
- Jadili vipengele vya kuzingatia katika ufupisho kama vile:
 - Muktadha (context)
 - Wakati (tense)
 - Mawasiliano ya bayana (clarity)
- Fanya shughuli ya kikundi ambapo wanafunzi wanaweza kutoa mifano ya ufupisho kutoka kwa matini wanazosoma.

Hatua ya 2: Kufanya Mazoezi ya Ufupisho (Dakika 20)

- Wanafunzi wapokee maandiko ya muda mfupi ili kuyasoma.
- Waambie waandike ufupisho wa maandiko hayo kwa kuzingatia vipengele vilivyojadiliwa.

- Aliku wanafunzi waje mbele ya darasa na wasome ufupisho wao ili kuweza kujifunza kutoka kwa wenzake.

Hatua ya 3: Kujadili Mifano (Dakika 15)

- Mfanye mwanafunzi mmoja asome ufupisho wake na ujadili pamoja na darasa ni vipi umezingatia vipengele vya ufupisho.
- Hapa, wanafunzi wataweza kutoa mawazo na mapendekezo ya kuboresha ufupisho huyo.
- Kila mwanafunzi abadilishane mawazo na mwenzake ili kuboresha uelewa wao.

Hatua ya 4: Kutathmini na Kukamilisha (Dakika 10)

- Wanafunzi watachukua muda kutathmini ufupisho wa mpenzi wao kwa kuzingatia vipengele vyote vilivyokuwa vimejadiliwa.
- Waelekezwe waweke maoni yao kwenye karatasi na kueleza ni nini walidhani kilifanywa vizuri na nini kingehitaji kuboreshwa.
- Wanafunzi watapeana mawazo kuhusu mifano bora ya ufupisho na wapi walikosea.

Hitimisho (Dakika 5)

- Eleza kwa muhtasari hoja kuu na malengo ya kujifunza yaliyofikiwa wakati wa somo.
- Fanya shughuli fupi ya ushirikiano: Kila mwanafunzi ajaribu kufupisha mada aliyovikumbuka kutoka kwenye somo.
- Waandae wanafunzi kwa kipindi kijacho kwa kutoa muhtasari wa mada zijazo au maswali ya kuzingatia.

Shughuli za Ziada:

- Wanafunzi wasome na kufupisha habari kutoka kwenye blogu, makala, au ripoti ambazo watazichambua kabla ya kuandika ufupisho.
- Waandikishe ripoti fupi za habari kuhusu matukio ya kila siku katika jamii yao na waendeleze ufupisho wa masuala hayo.
- Fanya mbinu za kisasa kama mada za video au podikasti na wanafunzi waandike ufupisho wa yaliyomo.

Kujitathmini kwa Mwalimu:

WIKI 6: SOMO LA 3

SHULE	GREDI	SOMO	TAREHE	MUDA	IDADI
	9	KISWAHILI			

Mada: KUANDIKA

Mada Ndogo: Kujibu Barua pepe

Maswali Dadisi:

- Unazingatia nini unapoandika baruapepe?

Matokeo Maalumu Yanayotarajiwa:

1. Mwanafunzi aweze kujadili vipengele vya kuzingatia katika kujibu barua pepe.
2. Mwanafunzi aweze kujibu barua pepe kwa kuzingatia vipengele vifaavyo.
3. Mwanafunzi aonyeshe uwezo wa kujibu baruapepe ipasavyo.

Nyenzo:

- Top scholar Kiswahili Gredi ya 9, Ukurasa 167

Mpangilio wa Somo:

Utangulizi (Dakika 10)

1. Kumbusha wanafunzi kuhusu somo lililopita;
2. Waongoze wanafunzi kusoma na kujadili maudhui husika kutoka kwa rasilimali za kujifunza, ukisisitiza kuelewa dhana kuu. Wanafunzi wanapaswa kuchambua mifano ya baruapepe, huku wakizingatia muundo na lugha inayotumiwa.

Utaratibu Wa Somo

Hatua ya 1: Kujadili Vipengele vya Kujibu Barua pepe (Dakika 15)

- Eleza vipengele muhimu vya kuzingatia katika kujibu barua pepe, kama vile:
- Kuelewa malengo ya mtumaji.
- Kutumia lugha sahihi na muundo mzuri.
- Kuwasilisha mawazo kwa wazi.
- Fanya mjadala wa kikundi kuhusu mwitikio sahihi kwenye barua pepe na kutoa mifano.

Hatua ya 2: Kuandika Mifano ya Barua pepe (Dakika 15)

- Wanafunzi wagawanyike katika makundi madogo na kila kundi kuandaa mfano wa kujibu baruapepe.
- Wanafunzi washirikiane katika kuandika baruapepe zinazojibu maswali ya kawaida au maombi.

Hatua ya 3: Kuweka Mifano katika Muundo Sahihi (Dakika 15)

- Kila kundi litawasilisha mfano wake kwa darasa lote.
- Kila kikundi kiwasilishe ujumbe wake na kuunga mkono muundo, lugha, na vipengele vilivyojadiliwa awali.
- Walimu waangalie na kutoa mrejeleo.

Hatua ya 4: Kujifunza Kutokana na Mifano Yote (Dakika 15)

- Wawezeshaji wa darasa watakutana na wanafunzi wote kujadili mambo mazuri na maeneo ya kuboresha katika mifano iliyowasilishwa.
- Wanafunzi wahimiza wenzao kujifunza kutokana na makosa na mafanikio.

Hitimisho (Dakika 5)

- Eleza kwa muhtasari hoja kuu na malengo ya kujifunza yaliyofikiwa wakati wa somo.
- Fanya shughuli fupi ya ushirikiano, kama vile kutunga dondoo muhimu za kujibu baruapepe.
- Waandae wanafunzi kwa kipindi kijacho kwa kutoa muhtasari wa mada zijazo au maswali ya kuzingatia.

Shughuli za Ziada:

1. Kuandika Barua Pepe za Kijamii: Wanafunzi waandike barua pepe za kumkaribisha mtu kwenye hafla fulani, huku wakizingatia muundo na mtindo sahihi.
2. Kujadili Mifano ya Barua Pepe: Wanafunzi wachague mfano wa baruapepe kutoka mtandao na kujadili ni kwa jinsi gani inazingatia vipengele vilivyofundishwa.
3. Simulizi Kwenye Mkutano wa Kijamii: Wanafunzi watengeneze barua pepe za kuchangia katika mkutano wa vijana na ziara ya kujifunza kwa njia ya mtandao.

Kujitathmini kwa Mwalimu:

WIK1 6: SOMO LA 4

SHULE	GREDI	SOMO	TAREHE	MUDA	IDADI
	9	KISWAHILI			

Mada: Sarufi

Mada Ndogo: Usemi halisi na usemi wa taarifa

Matarajio ya Kujifunza:

Kila mwanafunzi aweze:

- Kujadili kanuni za kubadilisha usemi halisi kuwa usemi wa taarifa.
- Kutumia usemi halisi na usemi wa taarifa ipasavyo.
- Kuchangamkia matumizi ya usemi halisi na usemi wa taarifa katika mawasiliano.

Maswali Dadisi:

- Usemi halisi unatofautianaje na usemi wa taarifa?

Nyenzo:

- Top scholar Kiswahili Gredi ya 9, Ukurasa 170.

Mpangilio wa Somo:

Utangulizi (Dakika 10)

- Kumbusha somo lililopita, pengine kwa maswali ya muktadha.
- Waongoze wanafunzi kusoma na kujadili maudhui husika kutoka kwa rasilimali za kujifunza (ukisisitiza kuelewa dhana kuu).
- Wanafunzi wajitambulishe kwa mifano ya usemi halisi na usemi wa taarifa katika maisha ya kila siku.

Utaratibu wa Somo:

Hatua ya 1:

Ufafanuzi wa Dhana

- Eleza maana ya usemi halisi na usemi wa taarifa.
- Toa mifano ya usemi halisi (kama vile “Alienda sokoni”) na usemi wa taarifa (kama vile “Alienda sokoni kununua maembe”).

Hatua ya 2:

Kanuni za Kubadilisha

- Jadili kanuni za kubadilisha usemi halisi kuwa usemi wa taarifa.

- Wawe na shughuli ya kikundi ambapo wanaboresha mistari ya usemi halisi na kuifanya iwe usemi wa taarifa.

Hatua ya 3:

Matumizi katika Mawasiliano

- Washiriki katika mjadala wa umuhimu wa kutofautisha kati ya usemi halisi na usemi wa taarifa katika mawasiliano.
- Waonyeshe wanavyoweza kutumia dhana hizi katika mazungumzo ya kila siku.
- Fanya shughuli ya kuandika insha fupi kutumia usemi wa taarifa.

Hatua ya 4:

Kukamilisha na Kuimarisha Uelewa

- Fanya mazoezi ya pamoja kwa kuwapa wanafunzi mifano tofauti na kuwaomba wabadilishane kutoka usemi halisi hadi usemi wa taarifa.
- Washirikishe katika kujadili umuhimu wa matumizi sahihi ya dhana hawa.

Hitimisho (Dakika 5)

- Fanya muhtasari wa hoja kuu na malengo ya kujifunza yaliyofikiwa wakati wa somo.
- Fanya shughuli fupi ya ushirikiano, kama vile kufanya kazi katika vikundi ili kuunda mistari mipya kwa kutumia usemi halisi na taarifa.
- Waandae wanafunzi kwa kipindi kijacho kwa kutoa muhtasari wa mada zijazo au maswali ya kuzingatia.

Shughuli za Ziada:

1. Kikundi cha Majadiliano: Fanya wanafunzi wafanye kazi katika vikundi vidogo kujadili na kuandika simulizi fupi wakitumia kasma za usemi halisi na taarifa.
2. Michezo ya Kuigiza: Wanafunzi wahusishe usemi halisi na taarifa katika mazungumzo ya kuigiza, wakitumia mifano halisi kutoka maisha yao.
3. Mapitio ya Vitabu: Wape wanafunzi kazi ya kuchanganya usemi kutoka kwa vitabu wanavyosoma na kubainisha jinsi unavyoweza kubadilika.

Kujitathmini kwa Mwalimu:

WIKI 7: SOMO LA 1

SHULE	GREDI	SOMO	TAREHE	MUDA	IDADI
	9	KISWAHILI			

Mada: KUSIKILIZA NA KUZUNGUMZA MAADILI YA KITAIFA

Mada Ndogo: Kusikiliza kwa Kutathmini

Matokeo Maalumu Yanayotarajiwa:

- Kufikia mwisho wa somo mwanafunzi aweze:
- Kueleza maana ya kusikiliza kwa kutathmini
- Kujadili vipengele vya kuzingatia katika kutathmini mazungumzo
- Kuchangamkia kutathmini mazungumzo ili kuimarisha mawasiliano

Maswali Dadisi:

- Kusikiliza kwa kutathmini mazungumzo kuna umuhimu gani?

Nyenzo:

- Top scholar Kiswahili Gredi ya 9, Ukurasa 162

Mpangilio wa Somo:

Utangulizi (Dakika 10)

- Kumbusha somo lililopita kuhusu umuhimu wa mawasiliano na ushirikiano.
- Waongoze wanafunzi kusoma na kujadili maudhui husika kutoka kwa rasilimali za kujifunza, wakisitiza kuelewa dhana kuu ya "kusikiliza kwa kutathmini."

Utaratibu wa Somo:

Hatua ya 1: Kueleza Maana ya Kusikiliza kwa Kutathmini (Dakika 15)

- Fungua mjadala kwa kuuliza wanafunzi ni nini wanadhani "kusikiliza kwa kutathmini" ni.
- Wape wanafunzi ufafanuzi wa maana hii, ikiwa ni pamoja na umuhimu wake katika mazungumzo.
- Toa mifano halisi ya hali ambazo kusikiliza kwa kutathmini kunaweza kutumika.

Hatua ya 2: Vipengele vya Kuzingatia katika Kutathmini Mazungumzo (Dakika 15)

- Tumia makundi madogo kuwagawa wanafunzi na kutoa orodha ya vipengele vinne au vitano vya kuzingatia wanapokuwa wakisikiliza mazungumzo.
- Kila kundi liwasilishe mapendekezo yao, na kuhamasisha mjadala kuhusu ni vipi vipengele hivyo vinavyoweza kuathiri maamuzi yao.

Hatua ya 3: Mazungumzo ya Kutathmini (Dakika 15)

- Chagua mazungumzo mawili tofauti ya wanafunzi na uwasilishe mbele ya darasa.
- Waombe wanafunzi kusikiliza kwa makini na kuchambua mazungumzo hayo kwa kutumia vipengele walivyonavyo.
- Fanya majadiliano ya pamoja juu ya matokeo ya kutathmini, wakizingatia mawazo yao ya awali.

Hatua ya 4: Uandishi wa Majumuisho na Mizani (Dakika 15)

- Waelekeze wanafunzi kuandika muhtasari wa kilichojadiliwa na mitazamo yao baada ya kutathmini mazungumzo.
- Waombe washiriki wachague ni ipi kati ya mazungumzo hayo walioyaskiliza ilikuwa bora zaidi kulingana na vigezo walivyojifunza.

Hitimisho (Dakika 5)

- Eleza kwa muhtasari hoja kuu na malengo ya kujifunza yaliyofikiwa wakati wa somo.
- Fanya shughuli fupi ya ushirikiano kama vile kuundwa kwa kundi la mazungumzo ili kuimarisha mada kuu.
- Waandae wanafunzi kwa kipindi kijacho kwa kutoa muhtasari wa mada zijazo au maswali ya kuzingatia, mfano: "Ni vipengele vipi vingine vinavyoweza kuwasaidia kuimarisha ujuzi wao wa kusikiliza?"

Shughuli za Ziada:

1. Mazungumzo ya Kundi: Wanafunzi waweze kuunda makundi madogo ya majadiliano kuhusu mada mbalimbali na kutathmini mazungumzo yao wenyewe kwa kutumia vipengele walivyovijadili.
2. Kujandika Anlisi: Wanafunzi wanaweza kuandika insha fupi inayochambua mazungumzo maarufu kutoka kwa viongozi au waandishi mashuhuri, wakisisitiza vipengele vya msingi vya kutathmini.
3. Kurekodi na Kusikiliza: Wanafunzi waandike na kurekodi majadiliano ya mahubiri au mjadala, kisha wasikilize na kutathmini mawasiliano ya kila mmoja kwa kutumia vipengele vya kutathmini walivyojifunza.
4. Michezo ya Kuigiza: Wanafunzi waigize majukumu tofauti katika mazungumzo na kuchambua mbinu walizotumia kukamilisha mazungumzo hayo.

Kujitathmini kwa Mwalimu:

WIKI 7: SOMO LA 2

SHULE	GREDI	SOMO	TAREHE	MUDA	IDADI
	9	KISWAHILI			

Mada: Kusoma

Mada Ndogo: Ufupisho

Matokeo Maalumu Yanayotarajiwa:

- Kufikia mwisho wa somo mwanafunzi aweza:
- Kusoma matini mbalimbali na kufupisha habari kwa usahihi.
- Kumsomea mwalimu habari aliyofupisha ili aitolee maoni.
- Kufurahia kufupisha habari kwa usahihi katika miktadha mbalimbali.

Maswali Dadisi:

- Ufupisho una umuhimu gani katika uelewa?

Nyenzo:

- Top Scholar Kiswahili Gredi ya 9, Ukurasa 165.

Mpangilio wa Somo:

Utangulizi (Dakika 10)

1. Kumbusha somo lililopita (mifano ya kusoma na kuelewa).
2. Basi waongoze wanafunzi kusoma na kujadili maudhui husika kutoka kwa rasilimali za kujifunza, ukisisitiza kuelewa dhana kuu ya ufupisho.

Utaratibu Wa Somo:

Hatua ya 1: Kufahamu Ufupisho (Dakika 15)

- Wanafunzi wasome kifungu kutoka kwenye kitabu (uk. 165).
- Jadili maudhui na mahusiano kati ya maelezo na ufupisho.
- Eleza umuhimu wa ufupisho katika uelewa na mawasiliano.

Hatua ya 2: Kufuata Mchakato wa Kufupisha (Dakika 15)

- Waonyeshe wanafunzi mchakato wa kufupisha (kuainisha maudhui, kutafuta wazo kuu, na kuandaa ufupisho).
- Wagawanye wanafunzi katika makundi na wape kazi ya kufupisha kifungu fulani cha habari.

Hatua ya 3: Kumsomea na Kutoa Maoni (Dakika 15)

- Wanafunzi wakiwa kwenye makundi wasome ufupisho wao kwa mwalimu.
- Mwalimu atoe maoni kuhusu ufupisho wa kila kikundi na kuwasaidia kuboresha uelewa wao.

Hatua ya 4: Kufanya Kazi ya Pamoja (Dakika 10)

- Wanafunzi washiriki katika shughuli ya pamoja ambapo kila kundi linawasilisha ufupisho wao hadharani.
- Jadili na kutoa maoni ya pamoja kuhusu ufupisho na kujifunza kutoka kwa wengine.

Hitimisho (Dakika 5)

- Eleza kwa muhtasari hoja kuu na malengo ya kujifunza yaliyofikiwa wakati wa somo.
- Fanya shughuli fupi ya ushirikiano ili kuimarisha mada kuu (kila mwanafunzi afanye ufupisho wa kipekee wa mada isiokuwa maandiko ya somo).
- Waandae wanafunzi kwa kipindi kijacho kwa kutoa muhtasari wa mada zijazo au maswali ya kuzingatia.

Shughuli za Ziada:

- Tugundue maandiko tofauti (katika gazeti, mitandao ya kijamii, vitabu) na tuandike ufupisho kwa kila moja.
- Fanya mashindano ya ufupisho ambapo wanafunzi wanapewa muda mfupi wa kufupisha kifungu kimoja na kutoa ufafanuzi wa jinsi walivyofanya.
- Waelekeze wanafunzi kutafuta mifano ya ufupisho katika maisha ya kila siku, kama vile ripoti, muhtasari wa filamu, au makala.

Kujitathmini kwa Mwalimu:

WIKI 7: SOMO LA 3

SHULE	GREDI	SOMO	TAREHE	MUDA	IDADI
	9	KISWAHILI			

Mada: KUANDIKA

Mada Ndogo: Kujibu Barua pepe

Masomo Yanayotarajiwa:

- Wanafunzi wakiwa na uwezo wa kutambua vidokezo vya kujibu barua pepe.
- Kuandika barua pepe kuhusu suala maalum.
- Kuchangamkia kujibu barua pepe ipasavyo.

Maswali Dadisi:

- Ni mambo gani ya kuzingatia katika kujibu barua pepe?

Nyenzo:

- Top scholar Kiswahili Gredi ya 9, Ukurasa 167

Mpangilio wa Somo:

Utangulizi (Dakika 10)

- Kumbusha somo lililopita kwa kuzungumzia umuhimu wa mawasiliano ya kielektroniki.
- Waongoze wanafunzi kusoma na kujadili maudhui husika katika ukurasa 167 wa rasilimali za kujifunza.
- Maliza utangulizi kwa kutambulisha dhana kuu zitakazojadiliwa: vidokezo vya kujibu barua pepe.

Utaratibu wa Somo

Hatua ya 1: Kutambua Vidokezo vya Kujibu Barua Pepe (Dakika 15)

- Eleza vidokezo muhimu vya kujibu barua pepe, kama vile:
- Kuanzisha salamu sahihi.
- Kutambulisha majukumu yako vizuri.
- Kutumia lugha ya heshima.
- Kuongeza maelezo muhimu kwa ufupi.
- Fanya umoja wa kichwa ili wanafunzi wawasilishe mawazo yao kisha wajiadili kwa pamoja.

Hatua ya 2: Kujifunza Kuandika Barua Pepe (Dakika 20)

- Waonyeshe wanafunzi muundo wa barua pepe kwa kutumia mfano.
- Wanafunzi waandike barua pepe fupi kujibu suala lililowasilishwa na mwalimu.
- Kila mwanafunzi awasilishe barua pepe yake kwa wenzao ili kupata mrejesho.

Hatua ya 3: Kujifunza Kuhusiana na Maudhui ya Barua Pepe (Dakika 15)

- Eleza umuhimu wa maudhui yanayojumuishwa katika barua pepe.
- Fanya shughuli ya vikundi ambapo wanafunzi wataandaa majibu kwa barua pepe tofauti kwenye hali tofauti (kazi, marafiki, familia).
- Kila kikundi kifanye uwasilishaji mfupi wa majibu yao na kuzingatia maudhui yaliyowekwa.

Hatua ya 4: Mazoezi ya Kuboresha Ujumbe (Dakika 10)

- Wanafunzi watashiriki katika zoezi la kuboresha barua pepe zilizotolewa na wenzao.
- Kila mwanafunzi atajifunza jinsi ya kutoa na kupokea mrejesho kuhusu uandishi wao.
- Waongoze wanafunzi kujifunza namna ya kujiweka wazi kwa kuwa na mawazo ya kujenga.

Hitimisho (Dakika 5)

- Eleza kwa muhtasari hoja kuu na malengo ya kujifunza yaliyofikiwa wakati wa somo.
- Fanya shughuli fupi ya ushirikiano, kama vile kutafakari kuhusu vidokezo vilivyopatikana na jinsi ambavyo wanaweza kuvitumia katika hali halisi.
- Waandae wanafunzi kwa kipindi kijacho kwa kutoa muhtasari wa mada zijazo, akisisitiza umuhimu wa uandishi bora wa barua pepe.

Shughuli za Ziada:

1. Kujifunza kwa Kutenda: Wanafunzi waandike barua pepe kwa watu tofauti (kama mwalimu, rafiki au jamaa) kuhusu mada tofauti, kisha wawasilishe kwa makundi kwa majadiliano.
2. Mradi wa Kundi: Wanafunzi wahamasishe kuunda mtindo wa kujibu barua pepe kwa kutumia mifano halisi ya mawasiliano.
3. Simulizi za Kijamii: Unda mazingira ya kuandaa barua pepe zinazohusisha masuala ya kijamii au masuala ya kikundi chao cha shule, kuweka saini na kuonyesha fomu zilizo sahihi.

Kujitathmini kwa Mwalimu:

WIKI 7: SOMO LA 4

SHULE	GREDI	SOMO	TAREHE	MUDA	IDADI
	9	KISWAHILI			

Mada: SARUFI

Mada Ndogo: Usemi Halisi na Usemi wa Taarifa

Matokeo Maalumu Yanayotarajiwa:

Kufikia mwisho wa somo, mwanafunzi aweze:

- Kugeuza sentensi zilizo katika usemi wa taarifa ziwe katika usemi halisi.
- Kutunga sentensi sahihi katika usemi halisi na usemi wa taarifa.
- Kuchangamkia matumizi ya usemi halisi na usemi wa taarifa katika mawasiliano.

Maswali Dadisi:

- Unazingatia nini unapoandika usemi halisi?

Nyenzo:

- Top Scholar Kiswahili Gredi ya 9, Ukurasa 170

Mpangilio wa Somo:

Utangulizi:

- Kumbusha somo lililopita kwa kujadili dhana za msingi za sarufi na umuhimu wake katika lugha.
- Waongoze wanafunzi kusoma na kujadili maudhui husika kutoka kwa rasilimali za kujifunza, ukisisitiza kuelewa dhana kuu za usemi halisi na usemi wa taarifa.

Utaratibu Wa Somo:

Hatua ya 1: Kuelewa Ufafanuzi wa Usemi Halisi na Usemi wa Taarifa (Dakika 10)

- Eleza tofauti kati ya usemi halisi na usemi wa taarifa.
- Toa mifano ya sentensi zilizochanganuliwa: mfano wa usemi halisi na mfano wa usemi wa taarifa.
- Waelekeze wanafunzi kuunda sentensi tano za usemi halisi na tano za usemi wa taarifa kwa kutumia mada tofauti.

Hatua ya 2: Kugeuza Sentensi kutoka kwa Usemi wa Taarifa hadi Usemi Halisi (Dakika 15)

- Wanafunzi wapate sentensi 5 za usemi wa taarifa kutoka kwenye vitabu au maelezo ya somo.
- Kila mwanafunzi atahitaji kubadilisha sentensi hizo kuwa katika usemi halisi.
- Wanafunzi washiriki katika makundi madogo ili kushirikiana kulinganisha majibu yao.

Hatua ya 3: Kutunga Sentensi katika Usemi Halisi na Usemi wa Taarifa (Dakika 15)

- Wawe na shughuli ya kutunga sentensi mpya; wanafunzi watatunuku usemi halisi na taarifa kuhusu mada tofauti (e.g., mazingira, familia, shuleni).
- Weka kiongozi wa kikundi kwa ajili ya kukagua kazi za wanafunzi na kutoa mrejeo.

Hatua ya 4: Matumizi ya Usemi Halisi na Usemi wa Taarifa (Dakika 10)

- Fanya mazoezi ya mawasiliano ya moja kwa moja ambapo wanafunzi watatumia usemi halisi na wa taarifa kwa kujadili mada ya kuchaguliwa.
- Wanafunzi wawe wazi katika kueleza mawazo yao kwa kutumia usemi halisi na wa taarifa.

Hitimisho (Dakika 5)

- Eleza kwa muhtasari hoja kuu na malengo ya kujifunza yaliyofikiwa wakati wa somo.
- Fanya shughuli fupi ya ushirikiano ambapo wanafunzi wabadilishane sentensi walizotunga na kujadili majanga au mafanikio katika kutumia usemi halisi na wa taarifa.
- Waandae wanafunzi kwa kipindi kijacho kwa kutoa muhtasari wa mada zijazo au maswali ya kuzingatia, kama vile umuhimu wa sarufi katika mawasiliano ya kila siku.

Shughuli za Ziada:

1. Michezo ya Kuigiza: Wanafunzi wanaweza kuandaa michezo ya kuigiza ambapo wanaweza kutumia usemi halisi na wa taarifa ili kuwasilisha hatua tofauti za mazungumzo.
2. Vikundi vya Kujadili: Wanafunzi wapate mada maalum na waweze kujadili kwa makundi, wakitafuta jinsi wanavyoweza kuandika usemi halisi na wa taarifa.
3. Uandishi wa Insha: Wanafunzi watungie insha fupi kuhusu uzoefu wa maisha yao, wakitumia mchanganyiko wa usemi halisi na wa taarifa.

Kujitathmini kwa Mwalimu: